

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 15 • Perjantaina 1. elokuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijokelaisten 62. pitäjäjuhla

Loimaalla 9.-10.8.2008

Olette sydämellisesti
tervetulleita!

Kurkijoki-Säätiö, Kurkijoki-Seura ry,
Kurkijoen Marttayhdistys ry ja
Loimaan Seudun Karjalaseura ry

Siskokset eivät malta edes istua syömäänkään. Kuva Antti Laine.

Riepmäen kautta Kiiskilään

Ensimmäinen käyntini kesällä 2006 Elisenvaarassa syntymäkodin raunioilla oli saanut mielessäni aikaan sellaisen myrskyn, että piti päästä heti seuraavana kesänä uudelleen paikan päälle katsomaan, millaista siellä oikeastaan oli. Halusin nähdä uudelleen tuon maiseman, joka oli tullut viime käynnin jälkeen minulle tärkeäksi. Olihan minulla ollut joitakin muistikuvia lapsuudesta ja oli ollut isän ottamia valokuvia, mutta kulkeminen entisillä pihoilta ja pelloilla laukaisi mystisen tunteen kotiin tulosta ja kuulumisesta juuri siihen paikkaan.

Matkaan lähtiöitä kertyi perheestä seitsemän henkeä, kolme sisarusta miehineen, ”vävyt vietiin näyttille”. Lisäksi poikamme Antti halusi nähdä Suonen ukon kotipaikan. Isäni Pekka Kiiski oli aikanaan halunnut, että häntä kutsutaan ukoksi karjalaiseen tapaan. Ukko asui Suonenjoella, siitä nimen alkuosa.

Antti oli vanhempieni ensimmäinen lapsenlapsi ja poika. Hänestä oli tullut

ukon luottohenkilö jo varhain. Kerrankin oli käynyt niin, että Suonen ukko oli tullut meille Haukilahteen ilmoittamatta etukäteen. Oli kävellyt bussilta rivitalon eteen, missä Antti oli rassailemassa polkupyöräänsä. Huononäköinen Ukko oli kysynyt pojalta, asuiko täälläpäin se ja se, tarkoittaen meitä. ”En oo kuullukkaan sellaisista”, oli Antti vastannut.

Ukko oli kääntynyt ja lähtenyt menemään pois päin... Myöhemmin hän kertoi mielellään, miten hauska tyttärenpoika hänellä on. Kukaan meistä hänen omista lapsistaan ei varmaan olisi uskaltanut moista pilaa hänelle tehdä.

Matkaa suunnitellamme olin kuullut, että tällä samalla Riitta Sainion ja Martti Sikiön järjestämällä matkalla olisi joukko Valtosia, jotka olivat menossa Kiiskilän naapuriin omalle kotipaikalleen. Voisimme kulkea heidän mukanaan ja löytäisimme sillä tavalla varmasti perille. Kävi kuitenkin niin, että ryhmä joutui peruuttamaan matkansa.

Meidän onneksemme Viljo Valtosen oli kuitenkin edelleen lähdessä.

Bussi kuljetti joukkoamme eri puolille Kurkijokea ja jätti kotiseutumatkalaista haluamiinsa paikkoihin. Käytiin myös Elisenvaaran asemalla ja sitten jatkettiin Lopotin tielle. Yhteiskoulun raunioiden ohi eteenpäin, kunnes Viljo antoi pysähtymismerkkin.

Viljo oppaana

Bussista laskeuduimme me seitsemän kiiskiläistä sekä Valtosen Viljo ja Sikiön Martti. Aluksi kuljimme ihmeen hyväkuntoista tietä, aina muuntajalle saakka. Sitten entisen kyläkoulun ja monien muiden raunioiden ohi. Viljo luetteli nimiä, joita olin nähnyt ”Kurkijoki kylästä kylään” -kirjan kartassa.

Kiiveri oli meille tuttu nimi. Siellä oli isän yhden valokuvan mukaan ollut paljon omenia syksyllä 1941. Samalla käynnillä hän varmaan oli nähnyt kotinsa Kiiskilän raunioina. Nyt

Viljo kertoi meille, että talo Kiiverissä oli ollut autio ja omenat olivat olleet pahanmakuisia. Viime talvena Lennart Aho, naapurista hänkin, on kertonut lisäksi, kuinka hän pikkupoikana oli seisonut siellä kaivannon reunalla ja katsellut, kuinka isä Pekka laitteli tiivistystä vesijohtoihin, joita myöten

vesi tuli alas loivaa rinnettä Kiiskilään. Minäkin muistan, että isä kertoi veden tulleen ”painovoimalla”.

Oli siis olemassa Viljon mainitsema ”muonamiehen mökki” heidän ja Kiiskilän välisen tien varressa, isän ottamien valokuvien ”K:n mökki” ja Kiiverin mökki. Olivatko ne sama asia? Helppo tie muuttui vaikeakulkuseksi, sillä käsivarren paksuiset puut molemmin puolin oli kaadettu tien poikki hankalaksi ryteiköksi. Kaikki pääsimme kuitenkin hitaasti eteenpäin.

Tulimme Valtosen talon kohdalle, missä nyt on näkyvissä vain matalia kumpuja. Tuossa kohtaa on ollut navetta, ja asuinrakennuksen kohdalla kasvaa nyt suuria puita. Mutta sireeni jaksaa kukkia yhä vielä. Paikan nimi on Riepmäki. Olin jollakin kartalla nähnyt tuon nimen tietämättä, mitä

se tarkoitti, ja yhdessä isän ottamassa valokuvassa on teksti ”Näköala Riepmäestä Kärnäkeen”.

Viljo kertoi, että heidän perheensä oli muuttanut tälle paikalle 1930-luvulla. Hän kertoi myös, että sinne, mistä he lähtivät, olivat tulleet Huhtaniemet. Muistan pikkutyttönä käyneeni Huhtaniemen talossa. Talvella Lennart Aho kertoi, että Huhtaniemen talossa olisi rokotettu lapsia. Ilmankos paikka on jäänyt mieleen, vaikka rokotusta en muistakaan.

Olin käynyt myös Valtosella, sillä siellä olivat olleet lähes samanikäiset tytöt Maiju ja Pirjo. Jokainen asia, jolla on kiinnekohta lapsuuteen, tuntuu nyt tärkeältä. Päässä tikittää ”muistojen mittari” vähän niin kuin kuvittelen

Jatkuu siv. 6

Kiiskilän Toisiin upea rakennus pihalta päin. Tällä kertaa ei ketään ollut kotona. Kuva Antti Laine.

1.8.2008

Pitäjäjuhlilla nähdään

Ystävien, sukulaisten, tuttavien ja kylänmiesten tapaamiset ovat karjalaisten pitäjäjuhlien varmasti parasta antia. Voi, miten iloitsenkaan joka vuosi kuullessani valtavan puheensorinan, iloiset naurut ja nähdessäni iloisia kasvoja, tuttuja naamatauluja. Toisten nimet tulevat heti mieleen, toisilta pitää kysellä: ”Kukas sie taas oletkaan? Mikäs siu nimmeis nyt olikaan?” Juhlien tohinoissa sitä ei ehkä muista, mutta monasti jälkeen päin nimi palautuu mieleen.

Ai niin, sehän se oli...

Juhlatohinassa ei ehkä muista heitäkään, jotka nyt jo ovat juhlilta poissa, mutta näin etukäteen ja taas juhlahumun hellitettyä jää kaipaamaan juhlaan saapumattomia ystäviä. Poisjääneitä on niin paljon, että on vaarallista alkaa luetella mitään nimiä. Siitä huolimatta muistelen ainakin Annakaisaa, jonka hymy levisi aina silmiin asti. Häntäkin oli juhlilla mukava tavata. Juuri luotamme poistunut Tauno Äikää oli vieras ja esiintyjä vailla vertaa... Petter Sairanen oli tuttu näky juhlilla. Rahialan veljeksistäkin yksi on tänä vuonna poissa. Laukkasen Bertta ja Ilmari, Miikkulaisen Unto, Kiiskin Kari ja niin edelleen...

Juhliemme ahkera kävijä ja todella pitkämatkainen on ollut Post-Pekon tytär Aune Niskanen, jo-

ka Joutsenosta asti koskaan valittamatta on saapunut Kurkijokelaisten pitäjäjuhlille vuosi toisensa jälkeen, tyynenä, iloisena ja herttaisena, muutama vuosi sitten jopa Lotta-pukuksena. Viime vuonna en häntä enää juhlilla nähty. Jokin aika sitten kuulin, ettei Aune enää jaksa lähteä, voimat ovat sen verran huvenneet ja ikääkin on jo 82. Mutta lämpimät ajatuksemme ja Kurki-juhlaterveisemme lähtevät Aunelle sinne itärajan tuntumaan.

Siitä huolimatta, että monet joka-vuotiset juhlavieraamme ovat jääneet pois, odotamme jälleen viikon päästä satoja juhlijoita Loimaalle. Myös hiitolaiset kokoontuvat pitäjäjuhlilleen, mutta heidän juhlaansa on

Porissa tänä alkavana viikonloppuna. Toivotaan ilmojen suosivan molempia juhlia. Nyt jo tiedämme, että ainakin Hiitolan juhlapäiviksi ennustetaan lämmintä, muttei helteistä eikä sateista, siis mitä parhaita säättä.

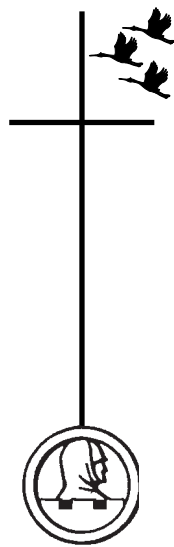
Hyvä Elisenvaaran yhteiskoulun kasvatti, huomasithan, että lehtemme numerossa 13/27.6.2008 kerrottiin koulun 80-vuotisjuhlarahaston perustamisesta. Jos kartutat rahastoa ennen juhlia, pääset juhlilla allekirjoittamaan rahaston säädekirjan.

Raija Hjelm

”Tapasimme monta kertaa ennen kuin kohtasimme ja meistä tuli ystävät.”

- Eero Toiviainen -

Kuolleita

Rakas puoliso ja isä

Toivo Huugo JÄRVINEN

* 1.9.1924 Kurkijoki
† 6.7.2008 Loimaa

Elon polkuja täällä kuljettiin,
sen tyynet ja myrskyt kestettiin.
Sinä ensin saavuit määränpäin,
minun tänne jäädessä ikävään.

Lämmöllä muistaen
Helmi

On isän neuvot loppuneet,
hän hiljaa nukkui pois.
Näin emme olis tahtoneet,
on meiltä paljon pois.
Kirsti ja Pertti

sukulaiset, ystävät ja tuttavat

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos kaikille isää hoitaneille.

Rakkaamme

Aaro Olavi POUTANEN

* 13.7.1930 Kurkijoki
† 15.7.2008 Lappeenranta

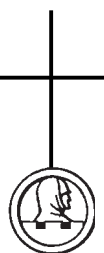
Kiittäen ja kaivaten

Anna-Liisa
lapset perheineen
sisko ja veli perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Jossain kirkkauden maassa kuljen.
Taakka harteita ei paina, se on poissa.
Kukkaportin avaan, suljen.
Hengittelen ilmaa kevyttä kuin tuuli.
Joka puu on ystäväni hymyhuuli.
Itkenkö? Enhän toki ihanassa maassa.

- Einari Vuorela -

Pappa siunattu haudanlepoon 27.7.2008 Savitaipaleen kirkossa läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Viljo Armas POUTANEN

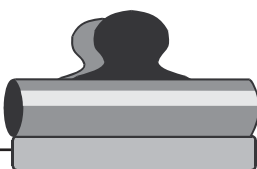
* 1.5.1922 Kurkijoki
† 9.7.2008 Loimaa

Ilta kauniin kesäisen
uupui sydän kultainen.
Lähtösi vaikea kestää on,
surumme suuri ja sanaton.
Lohtuna muistot rakkaat.

Kiitollisuudella muistaen

Ritva
Eija perheineen
Raija
Jari perheineen
Rauni ja Esko
Marko ja Mikko
Sirpa ja Anssi
Susanna ja Robert
muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos Kartanonmäen palvelutalon henkilökunnalle isämme hyvästä hoidosta.

NIMIPÄIVÄT

pe 1.8.	Maire
la 2.8.	Kimmo
su 3.8.	Nea, Linnea, Neea, Vanamo
ma 4.8.	Veera
ti 5.8.	Salme, Sanelma
ke 6.8.	Toimi, Keimo
to 7.8.	Lahja
pe 8.8.	Sylvi, Sylvia, Silva
la 9.8.	Erja, Eira
su 10.8.	Lauri, Lasse, Lassi
ma 11.8.	Sanna, Susanna, Sanni, Susanne
ti 12.8.	Klaara
ke 13.8.	Jesse
to 14.8.	Onerva, Kanerva

Hartaus sunnuntaiksi 3.8.
12. sunnuntai helluntaista

**Ilo,
armahta-
vaisuus,
yksin-
kertaisuus**

Mistä puhutaan, kun puhutaan Jumalan valtakunnasta? Jeesus Nasaretilaisen keskeinen viesti kuului: ”Jumalan valtakunta on tullut lähelle! Kääntykää ja uskokaa tämä hyvä sanoma!”

Kaikki, mitä Jeesus opetti ja teki, havainnollisti tätä yhtä viestiä. Jeesuksen tapa aterioida häpeään tuomittujen kanssa oli kuva Jumalan valtakunnan taivaallisesta juhla-ateriasta, jossa häpeä on pyyhitty pois ja ihmisten kesken vallitsevat yhteenkuuluvuus ja ilo. Jeesus puhui vertauksin siitä, miten Valtakunta kasvaa ihmeellisellä sisäisellä voimalla kuin siemen, joka on kätkeyty maan pöveen.

Valtakunta oli erityisen hyvä sanoma köyhille: heidän mursertava köyhyytensä loppuu ja oikeudenmukaisuuden aika koittaa. Tässä Jeesus liittyi itseään paljon vanhempaan profeetalliseen jatkumoon: jo Vanhan testamentin ajan Jumalan miehet ja naiset julistivat tällaista oikeudenmukaisuuden sanomaa. Viesti oli ja on tarkoitettu sekä jokaiselle yksittäiselle ihmiselle että kokonaisille yhteiskunnille. Kääntykää ja hylätkää korruptoitunut oman edun tavoittelu!

Jumalan valtakunnan läheisyyden tunto johtaa ihmisen tutkistelemaan omaa sisintään ja tekemään siellä suursiivouksen. Heitä pois kaikki nurkkiin kertynyt roina, joka on tullut esteeksi ihmisten väliselle yhteydelle. Luuttua kerta kaikkiaan irti liian suuret luulot omasta paremmuudestasi. Anna sijaa armah-tavaisuudelle köyhiä ja halveksittuja kohtaan. Kääntymys merkitsee, että koko olemukseksi kääntyy kohti Jumalan armon aurinkoa.

Silloin mottosi voi olla sama kuin ranskalaisella, ihmisten välisiä muureja murtavalla Taizén yhteisöllä: ”Salli Jumalan Sanan elävänä hallita päiväsi, työtäsi ja lepoasi. Säilytä kaikessa sisäinen hiljaisuus pysyäkseen Kristuksessa. Salli että sinut kauttaaltaan täyttää Autuaaksi julistusten henki: ilo, armahtavaisuus, yksinkertaisuus.”

Pauliina Kainulainen

Kirjoittaja on pappi ja ekoteologian tutkija.

Onnea ja Iloa Essille Porvooseen

toivovat Lahden mummit
Annikki ja Lahja

Tämän kevään ylioppilas Essi Pynnönen kirjoitteli pienenä tyttönä Kurkijokelaisten Isoäidin nurkkaan. Myös isoäiti Annikki Söderholm on lähettänyt monia mielenkiintoisia kirjoituksia lehtemme.

Leikkien, laulaen lapsuusaikasi kulkee. Koti, vanhemmat tyttösen suojaansa sulkee. Vaan elon matkalla usein muuttuvat säät.

Opi tyynenä kohtaamaan vihurit tuulispäät.

23.7. täytti
Jenni Suvila
8 vuotta.

Hattulanmäen mummo ja papa onnittelevat

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen, Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisten ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyä aineistoa. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 35 euroa
6 kk..... 20 euroa
3 kk..... 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

- 1.8. Katso, kuinka Jumala on sekä lempeä että ankara. Langenneita kohtaan hän on ankara, sinua kohtaan lempeä, jos pysyt kiinni hänen hyvydestään; muuten sinutkin leikataan pois. Room. 11:22
- 2.8. Kuule, kansani, minä varoitan sinua. Kunpa kuulisit minua, Israel! Muuta jumalaa sinulla ei saa olla, vierasta jumalaa älä kumarra. Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Ps. 81:9-11
- 3.8. Hän meni toisen luo ja sanoi: ”Poikani, mene tänään viinitarhaan työhön.” ”En minä halua”, poika vastasi. Sitten hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja meni. Matt. 21:28-29
- 4.8. Johannes avasi teille vanhurskauden tien, mutta te ette uskoneet häntä. Portot ja publikaanit sen sijaan uskoivat, ja vaikka te sen näitte, te ette jälkenpäinkään tulleet katumukseen etkä uskoneet häntä. Matt. 21:32
- 5.8. Minä se olen. Olen puhunut mitään ymmärtämättä asioita, joita en käsitä - ne ovat minulle liian ihmeellisiä. Sinä sanoit: ”Kuuntele nyt, kun minä puhun.” Job 42:3-4
- 6.8. Vain korvakuulolta sinut tunsin. Nyt ovat silmäni nähneet sinut. Sen tähden minä häpeän puheitani ja kadun niitä tomussa ja tuhkassa. Job 42:5-6

- 7.8. Sinä tulet minua vastaan mukanasi miekka, tappara ja keihäs, mutta minä tulen sinua vastaan Herran Sebaotin nimessä. 1. Sam. 17:45
- 8.8. Tiedänhän, ettei minussa, nimittäin minun turmeltuneessa luonnossani, ole mitään hyvää. Tahdotisin kyllä tehdä oikein, mutta en pysty siihen. Room. 7:18
- 9.8. Kiitos Jumalalle Herramme Jeesuksen Kristuksen tähden! Niin minun sisimpäni noudattaa Jumalan lakia, mutta turmeltunut luontoni synnin lakia. Room. 7:25
- 10.8. Jeesus sanoi: ”Jos puu on hyvä, sen hedelmäkin on hyvä, mutta jos puu on huono, sen hedelmäkin on huono. Hedelmästään puu tunnetaan.” Matt. 12:33
- 11.8. Mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu. Hyvä ihminen tuo hyvytensä varastosta esiin hyvää, paha ihminen pahuutensa varastosta paha. Matt. 12:34-35
- 12.8. Syvä kuin meri on harkittu puhe, virraksi paisuu viisauden lähde. Ei ole oikein pitää syyllisen puolta ja sortaa syytöntä oikeudessa. Sananl. 18:4-5
- 13.8. Makealta maistuvat panettelijan puheet, ne painuvat syvälle sisimpään. Kielen varassa on elämä ja kuolema - niin kuin kieltä vaalit, niin korjaat hedelmää. Sananl. 18:8, 21
- 14.8. Kaikkihan me hairahdumme monin tavoin. Täydellinen on se, joka ei hairahdu puheissaan: hän kykenee hallitsemaan koko ruumiinsa. Jaak. 3:2

Jussilaisen Aune on poissa

Aune Raitio, Jussilaisen Aune (s. 10.1.1915 Kurkijolla, k. 22.7.2008 Helsingissä), poistui luotamme Jussilaisen kahdeksanpäisen sisarusarjan viimeisenä. Aunen vanhemmat olivat Juho Jussilainen, alkujaan Otsanlahti 9, ja Anni o.s. Könönen, Rahola 15.

Aune oli Aromäen tyttäriä, hän kuului niihin Elisenvaaran yhteiskoulun ensimmäisiin oppilaisiin, jotka aloittivat oppikoulun vuonna 1927. Isä Juho Jussilainen osoitti näin edistyksellisyyttään antamalla tyttärelleen mahdollisuuden opintiehen.

Koulun jälkeen Aune pääsi vuonna 1939 Ensoon Enso-Gutzeitin Tutkimuslaitoksen laboratorioon työhön. Siellä Aune tapasi nuoren, keväällä valmistuneen diplomi-insinööri Antti Sipilän ja nuoret menivät kihloihin.

Syksyllä alkoi talvisota, johon Anttikin joutui. Hän tuli vihkilomalle tammi-kuussa ja kaatui neljä viikkoa vihkimisen jälkeen. Sittemmin Aune avioitui Erkki Raition kanssa.

Talvisodan jälkeen Aune tuli Helsinkiin ja työskenteli laboranttina Valtion Teknillisessä tutkimuslaitoksessa, Alkoholintutkimuslaboratoriossa sekä Helsingin Yliopiston Mikrobiologisella

laitoksella preparaattorin tehtävissä.

Aune Raitio valmistui työn ohessa maatalous- ja metsätieteiden maisteriksi vuonna 1952. Vuonna 1956 Aune Raitio siirtyi yliopistolliselta uralta haasteellisempiin tehtäviin lääketieteellisuuden kautta elintarviketeollisuuteen ja toimi mm. Helsingin Kauppiaiden vastavalmistuneen laboratorion johtajana. Viimeisinä työvuosinaan hän toimi yksityisyrittäjänä.

Karjalaisuus ja kurkijokelaisuus oli Aune Raition sydäntä lähellä. Hän kuului Kurkijoki-Seuran perustajajäseniin ja toimi seuran johtotehtävissä, johtokunnan jäsenenä vuoden 1987 loppuun asti. Puheenjohtajana hän toimi vuosina 1971-1976 ja 1979-1980. Johtokunnan rivijäsenvuosinaan hän hoiti eräitakin vuosia rahastonhoitajan tehtäviä saatuaan pyynnöstään eron johtokunnan jäsenyydestä. Aune tarttui reippaasti myös käytännön toimiin tavaranhankinnasta ja -kuljetuksesta alkaen vaativimpiin juhlapuhujatehtäviin, jotka Aune hoitikin mieleenpainuvalla tavalla.

Aune Raitio oli myös Kurki-Säätiön hallituksen jäsenenä 1976-1981 sekä sen jälkeen valtuuskunnan jäsen vuoteen 1992 asti.

Aune Raitio o.s. Jussilainen 10.1.1915-22.7.2008.

Aune Raitio kuului Säätiön ns. kirjatoimikuntaan, joka on toteuttanut Kurkijoki kylästä kylään ja Kurkijoki sodasta evakkoon -teosten julkistamisen.

Aune Raitiolle on myönnetty Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki vuonna 1976 ja Karjalaisen Siirtoväen muistomitali vuonna 1979. Kurkijoki-Seuran kokouksessa 13.3.1988 Aune Raitio valittiin kuniajäseneksi nro 1 Seuran 22 toimintavuoden jälkeen. Sodan aikana Aune toimi

ilmatorjuntalottana ja sai Lotta Svärdin lottamuistomitalin vuonna 1994.

Aunelle ennätettiin vielä 6.6.2008 järjestetyssä Helsingin yliopiston Maatalous- ja metsätieteellisen tiedekunnan promootioaktissa myöntää riemumaisterin arvo. Itse tilaisuuteen Aune ei enää jaksanut osallistua.

Kotona Kurkijoella Aune kävi kerran 1990-luvun alkupuolella. Häntä jäi kaipaamaan poika Kari perheineen.

Liisa Koistinen

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä on maamme suurin rauhanajan kiskolli-kenneonnettomuus?
2. Mikä on maailman pitkämatkaisin muuttolintu?
3. Mikä on kolmanneksi kirkkain taivaankappale Auringon ja Kuun jälkeen?
4. Minä vuonna löydettiin Suomen ensimmäinen hiv-tartuntatapaus?
5. Millä nimellä tunnetaan Egyptin kristitty vähemmistö?
6. Mitkä ovat kaksi kaikkien aikojen katsotuinta elokuvaa Suomessa?
7. Mitä kahta ammattia Timo Koivusalo harjoitti ennen viihdyttäjän uraansa?
8. Mitkä muuttolinnut palaavat ensimmäisinä Suomeen keväisin?
9. Mikä on Viron parlamentin nimi?
10. Minkä laitoksen asemasta säädettiin ns. Lex Jahvetilla?

Yleisöltä

Kiitos ystävät, sukulaiset, naapurit

Oli ilo pysähtyä kanssanne kesäpäivän lämpimään ja pyöräyttää meille yhteinen uusi vuosikymmen käyntiin. Toivotamme teille ja kaikille hengessä mukana olleille auvoisaa jatkoa.

Sirkka-Liisa ja Pertti Hongell

Merkkipäiviä

Leo Lappalainen täytti 90 vuotta 28.6. Helsingissä. Entinen koti oli Elisenvaarassa.

Svea Saarinen täyttää 85 vuotta 14.8. Tampereella. Entinen koti oli Elisenvaarassa.

Kurkijoella Rummunsuolla syntynyt Jaakko Kärhä täytti 80 vuotta 19.7. Rovaniemellä.

Parasta mitä tiedän

Aamu, nousen ylös, puen ylleni, keitän kahvin, lähden kouluun. Seitsemän pitkää tuntia.

Kotiin. On huhtikuu, linnut palaavat takaisin kotiin. Auringonvalo nousee ikkunasta huoneeseeni. Tulee pimeä, on yö. Sama alkaa alusta.

Aamu... Se on elämäni. Se on parasta mitä tiedän.

Aino Ketola 8b
Elisenvaaran koulu
2001-2002

Perheutisia

Runotyttö ylioppilaaksi

Katja Levola Huittisista kirjoitti ylioppilaaksi Lautakylän lukiossa Huittisissa. Syksyllä hänen opintonsa jatkuvat Turun Yliopistossa. Katja harrastaa useita urheilulajeja, ja hänen kaapistaan löytyy runsaasti palkintoja monista saavutuksista. Katja esiintyi 1990-luvulla runonlausujana kurkijokelaisten pitäjäjuhlilla. Katjan mummo Anna Anttila (o.s. Merta) on syntynyt Kurkijoen Marianvaarassa, ja vaari Eino Anttila on kotoisin Loimaalta.

Muistettavaa

Iloinen karjalainen ilta la 2.8. klo 19 Kauppaoppilaitos, Luvianpuistok. 1, Pori.

Ohjelmassa mm. nuori hanuritait. Anton Lehtonen, Evakot, Petri Niemi, karjalaista jutustelua, kansantanshuja, yhteislaulua, arvontaa, puhvetti ym. Illan loppuksi tanssitaan Tarmon tahdissa. Kaikki ovat tervetulleita. Hiitolaa-säätiö - Hiitolan Pitäjaseura ry.

Hiitolan Pitäjäjuhlat Porissa 2.-3.8. Su 3.8. klo 10 messu Teljän kirkossa, Koivistonpuistikko 50. Su

3.8. klo 13 pääjuhla Porin Kauppaoppilaitoksella, Luvianpuistokatu 1. Järj. Hiitolaa-säätiö ja Hiitolan Pitäjaseura ry.

Loimaan Karjalakuoron harjoitukset Loimaan Musiikissa. Ma 4.8. klo 12 naiset, klo 14.30 miehet, klo 15.30 kaikki (paikka avoin). Pe 8.8. klo 17 kaikki (paikka avoin). Su 10.8. klo 9 kirkolla.

Metsämaan Martat kok. Ritvan luona ma 4.8. klo 18. Kaikki mukaan!

Kurkijoki-museo auki la 9.8. klo 12-18 ja su 10.8. klo 11-13 ja 15-18. Muulloin sopimuksen mukaan. Yhteydenotot Eino Vepsään puh. 0500-875 211 tai Antti Eklundiin puh. 050-342

6608. Museon osoite on Kojonperäntie 446, Kojonperä (Loimaa).

Kurkijokelaisten 62. pitäjäjuhlat Loimaan yhteiskoululla, Puistokatu 16. La 9.8. klo 19 Muistojen iltamat. Su 10.8. klo 10 juhlamessu kaupunginkirkossa, Turuntie 32. Juhla jatkuu yhteiskoululla klo 13 Kurkijoki valokuvin -esityksellä, klo 14 alkaa päiväjuhla. Monipuolinen ohjelma, näyttelyitä, kohtaamispaikka.

Hiitolan Pitäjaseuran järjestämät **rannalta ongintakipailut** la 30.8. Revaskerin sillan töyräällä. Tarkemat tiedot ja ajo-ohjeet seuraavassa lehdessä.

Väitöksiä

FM Ari Rouhiaisen väitöskirja tarkastetaan 8.8.2008 klo 12.

Väitöstutkimus edistää tulehdustautien kliinistä määrittelyä

FM Ari Rouhiainen tutki väitöstyössään HMGB1-valkuaisaineen merkitystä tulehdustauoissa. Tutkimus osoitti, että tämän valkuaisaineen pitoisuudet kohoavat tulehduspotilaiden veressä. Tutkimustulokset edistävät kliinisten analyysimenetelmien kehitystyötä.

Veren plasma ja verisolut kiertävät endoteelisolujen peittämää verisuonistoa pitkin. HMGB1 on valkuaisaine, jota on muun muassa veren ja verisuonten soluissa. Rouhiainen kehitti yhdessä ruotsalaisten ja yhdysvaltalaisen tutkijoiden kanssa uuden HMGB1:n analyysimenetelmän. He onnistuivat selvittämään myös HMGB1:n toimintaa solu- ja molekyylitasolla.

Väitöstutkimus edisti uuden analyysimenetelmän kehittämistä. Sen avulla kyetään mittamaan HMGB1-tasoa vakaviin tulehdussairauksiin, kuten bakteeritartuntojen aiheuttamiin verenmyrkytyksiin, sairastuneiden potilaiden verinäytteistä. Tulokset osoittivat HMGB1:n määrän verenkierron noussevan tulehduspotilailla, joten HMGB1-mittausta voitaneen tulevaisuudessa käyttää tulehdustautien kliiniseen määrittelyyn.

FM Ari Rouhiaisen väitöskirja ”Role of HMGB1 in cells of the circulation” tarkastetaan perjantaina 8. elokuuta klo 12 (Viikin Biokeskus 2, auditorio 1041, Viikinkaari 5). Vastaväittäjänä on Helsingin yliopiston professori Risto Renkonen ja kustoksena professori

Carl Gustav Gahmberg Helsingin yliopistolta.

Arin sukujuuret Kurkijoella

Ari Rouhiainen (s. 16.10.1970 Pöytyä) kirjoitti ylioppilaaksi Elisenvaaran lukiossa vuonna 1989. Filosofian maisteriksi hän valmistui vuonna 1999 Helsingin yliopistosta. Väitös on Biokemian alaa ja tehty yhteistyössä SPR:n Veripalvelun kanssa. Arin nykyinen

työpaikka on Helsingin yliopiston Neurotieteen tutkimuskeskus.

Ari Rouhiaisen isä oli Raimo Rouhiainen, jonka vanhemmat Tahvo ja Laina (o.s. Poutanen) olivat lähtöisin Kurkijoen Raholan kylästä Kurerannasta. Raimo-isä oli syntynyt evakkomatalla Vesannolla vuonna 1941. Arin Kurkijoella syntyneitä setiä ovat tai olivat Reino, Seppo ja Lauri ja täti Ritva. Pöytyän Pihlavalle perhe asettui vuonna 1946.

Tunteita ja tuoksuj

Kotikoivu uudistuu

Jo monena vuonna olemme huomanneet, että meille kaikille niin tärkeä ja rakas kotikoivumme kotipihallamme Hiitolassa on alkanut uhkaavasti ränsistyä ja kuivua. Vuosi vuoden jälkeen olemme tätä asiaa haikien mielin seuranneet ja todennet koivuvanhuksen vetelävän ”viimeisiään”.

Kuitenkin viimekesäisellä kotiseutumatkalla tähänkin pulmaan alkoi pieni valonpilkahdus hämmöttää. Mukanamme ollut nuortemme joukkohan se päätti: ”Istutetaan ensi kesänä uusi koivu, ennen kuin vanha kaatuu.”

Tuuma, joka ensialkuun oli tuntunut upealta, alkoi kuitenkin meitä vähän epäilyttää. Onhan kotipaikkamme todella kuivaa hiekkamaata ja istutettu koivu tarvitsisi oikein kunnan kastelua.

Raija-sisko se sitten teki kevään ensimmäisellä matkallaan ihan mainion keksinnön: meillähän oli kasvamassa jo valmiina todella kaunis uusi kotikoivu ja vieläpä omalla tontillamme. Vanha tuttu kotikoivu saa nyt ihan rauhassa viettää vanhuudenpäiviään ja pudotella käkkyräisiä kuivia oksiaan.

Eräs todella tärkeä toimitus me kuitenkin porukalla tehtiin: koivun ympärysmittan virallinen selville ottaminen. Mittanauha oli toki valmiina, ja niin sitä sitten kaikkien taiteen sääntöjen mukaan saatiin selville, että koivumme virallinen ympärysmitta on paksuimmalta kohdaltaan 280 cm.

Kangastalon kaunotar

Kotipaikkamme virallinen

nimi on enteellisesti Kangastalo, ennustaen tietenkin sen, että talo on aikanaan täynnä tyttöjä. Ja niinhän sitä sitten kävikin, että tyttö toisensa jälkeen tähän ”rentonkikauppaan” ilmestyi.

Lahdessa asuva Ritvasisar oli keksinyt uudelle koivulle nimeksi Kangastalon Kaunotar. Nuori polvi saikin sitten oikein tärkeän kunniatehtävän tuon uuden kotikoivumme kastamisesta. Juhlallisien menoin samppanjaa koivunkylkeen valellen tapahtui virallinen kasteseremonia.

Kun vanha koivumme sitten aikanaan on täysin palvelleena tehtävänsä suorittanut, on meillä sekä uusilla sukupolvilla taas paikka, missä voidaan monet unohtumattomat hetket viettää laulellen, muistoja kertailen ja omasta pihamaasta nauttien oleskella.

Perinteen vaalimista

Uusi koivumme saikin jo heti olla erään tärkeän tapahtuman kunniavieraana. Ketolan Pia vetäisi esiin värttinän ja kertoi opettavansa Ivalossa asuvalle serkulleen Pirjo Kopralle tuon vaativan kehräämisen taidon. Pia oli tehnyt Pirjolle ihan oman värttinän, ja sitten serkukset meidän muiden melkeinpä suut ammolleen katsellessa antoivat värttinöilleen vauhtia.

Ja uskokaa tai alkää, lankaa syntyi noiden taitavien tyttöjen käsissä. Molempien harrastuksiin kuuluu kyllä monenlaista muutakin vanhojen taitojen käyttöä. Esimerkiksi lankojen värjäys luonnosta saatavilla kasveilla on kummankin harrastus, ja monet muutkin taidot ovat heillä hyppysissä. Eipä ole mennyt oppi ojaan, vaan on tallessa.

Juhlat jatkuvat

Päivä entisessä kotipihassa on joka kerta ihan kuin yhtä juhlaa. Joka vuosihan on aina jonkun merkkipäivä, joko tasa- tai puolivuosi-kymmeniä, niin tälläkin kertaa. Oli sekä 70-vuotis- että 65-vuotispäivät.

Siinä sitä ”juhlakalut” availivat ”vihreitä” pullojaan ja kaivelivat maukasta suuhunpantavaa porukalle. Onnea, onnea, onnea vaan, punainen tupa ja perunamaa!

Perunan istutusta

Olikin juuri vanhan karjalaisen tavan mukaan se ihan oikea perunanistutuspäivä. Kustaan päivänähän ne perunat oli maahan pistettävä, että saataisi se mahdollisimman hyvä sato. Yhtäkkiä Anja-sisaremme kaiveli repusta perunapussin, heitti sen selkäänsä sanoen: ”A, nyt sitä mie panenkii perunat maaha.”

Eikä siinä hattu haittaillu, kun tämä vanhin sisaremme pani toimeksi. Paikkakin oli etukäteen valmiiksi suunniteltu. Entisen navettamme päätyyn se potattimaa tehtiin. Tarkiaisen Sepon avustuksella olivat vähän ajan päästä perunat mullan alla. Raijahan ne sitten syksyn reissullaan saa sieltä esiin kaivella. Toivottavasti onkin tulossa oikein kunnan sato. Saa nähdä.

Evakon jalanjälki

Tuskin millään aikaisemmalla reissulla olemme niin mieliin painuvaa ja liikuttavaa hetkeä viettäneet, kun nyt entisen kotikoivumme juurella. Sen juurelle meidät kaikki viisi sisarusta Anjan Pirjo-tytär riviin ”komen-si”.

Pirjo piti niin kauniin ja mieliä liikuttaneen puheen meille, että sai sitä siinä kyyneleitä nieleskellä ja valuttaa, sillä kenenkään silmät eivät kuivina pysyneet. Pirjo oli teettänyt rovaniemeläisellä tekstiilitaiteilija Tarja Ylitapiolla meille kaikille upeat punaiset huovutetut rintaneulat, joiden nimi oli Evakon jalanjälki.

Puheesta selvisi, mitä tähän jalanjälkeen oikein sisältyy. Keskellä on musta kivi kuvaamassa sitä tuskaa, mitä evakot ovat kokeneet joutuessaan kaiken jättämään. Kiven ympäri kulkee spiraali, joka kuvaa sitä vaikeaa ja raskasta tietä, mikä oli kuljettava. Kuitenkin tuo spiraali antaa myös toivon

Petäjämäen rinteellä

(Voidaan laulaa Yksinäisen harmonikan sävelellä)

Tuolla rinteellä Petäjämäen
vanha kukkii viel' omenapuu.
Valkokukkaiset känkkyräöksät
maahan astihan nuo kumartuu.

Sinä vuosia uhmaten siellä
yli vuossadan oot kukkinut.
Taas me kuljemme tutulla tiellä,
olet meitä sä odottanut.

Sammalrunkosi vanhan me
näämme,
meille aarre tuo korvaamaton.
Sinun juurelles hetkeksi
jäämme,
täällä meidänkin juuremme on.

Terttu Ketola

Kurkijoki-museo

LOIMAALLA Kojonperäntie 446

AVOINNA: Pitäjäjuhlaviikonloppuna
lauantaina 9.8. klo 12–18
sunnuntaina 10.8. klo 11–13 ja 15–18.

Muulloin sopimuksen mukaan, puh. 0500-875 211 / Eino Vepsä
tai 050-342 6608 / Antti Eklund.

Evakon jalanjälki on Karjalan Liiton Pohjolan piirin aluevastaavan, artemomi Tarja Ylitapion suunnittelema neulahuovutettu, pientä jalkapohjaa kuvaava rintakorui. Jalkapohjassa oleva helmi kuvaa syntymäkotia... juuria ja on kaiken keskellä lähtökohtana matkalle, mitä kuljemme. Helmen juuresta lähtevä spiraali merkitsee symbolina elämän polkua... kuljettua matkaa, joka kantaa voimavirtana läpi elämän.

Tässä neljäs polvi näyttää, miten värttinällä kehrätään. Kuvassa kolme Kangastalon kaunotarta: Pia, Pirjo ja uus’ koivu.

ja mahdollisuuden palata takaisin. Näinhän me sitten olemmekin vuosi vuoden jälkeen tehneet.

Todella upea oivallus Pirjolta. Olemme hänelle todella sydämissämme kiitollisia näistä upeista lahjoista.

Vieraita saapuu

Tämä kesäkuun kuudes päi-

vä on ollut yllätysten täyttämä. Eivätkä yllätyksen suinkaan vielä loppuneet. Porukkamme viettäessä onnellisissa tunnelmissa kaunistaa kesäistä päivää ajoi tietä pitkin pakettiauto. Ehdimme jo sanoa: ”Tuo on ainakin suomalainen auto.” Olihan se ihan toisennäköinen kuin ne ”rötelöt”, jotka hurjalla vauhdilla pöllyyt-

telivät teiden hiekkaa ohiajaessaan.

Eivät menneet ohi. Huomattuaan, että taitaa joku porukka olla kotikonnuilaaan viettämässä piknikkiä auto peruutti ja sieltä alkoi lappautua porukka miehiä, jotka suuntasivat askeleensa pihamaallemme. Voi tavaton! Tuttujahan sieltä tuli. Braggen porukkahan se

sieltä lappautui, ja voi mahoto, mite myö karjalaisii tappaa kyl kalkatettii ja entisiä asioita muisteltiin. Nuoria miehiä kiinnostivat vanhat juoksuhaudat, jotka vielä ihan selvästi ovat näkyvissä, samoin suuret pommien jättämät kuopat. Niitä ihmeteltiin ja käytiin valokuvaamassa. Kyl meil ol toveperää lustii yhes.

Hevosenzenkä tuo onnea

Sanotaan, että hevosenzenkä tuo onnea. Tottakai se tuokin, ainakin, jos se on oman entisen hevosen jalassa joskus ollut. Tämä juttu män tälviisii. Anjahan se siellä entisen riihen luona kulki ja tuon Poju-hevosellemme kuuluneen kengän löysi. Ihmeiden aika ei todellakaan ole ohi.

Ennen sotia meillä oli vähän tavallista pienempi hevonen, joka oli Poju nimeltään. Toissä se oli kuitenkin pienuudestaan huolimatta oikein ”sitkeä sissi” ja pärjäsi siinä, missä suurempi kokoisetkin hevoset. Ihan varmasti tämä pienoinen hevosenzenkä oli aikanaan kuulunut Pojulle. Suuri aar-

Anja Karlsson menossa säkki selässä perunanistutukseen Kustaan päivänä 6.6. Syksyllä nuorin sisaruksista käy nostamassa sadon.

re siitä tuli. Se saa piakkoin arvoisensa paikan kehystettynä Anjan seinältä.

Tattarin vanha paikka on alkujaan ollut Petäjämäki. Sinne nyt suuntasimme kukumme, nuoremme ihan ensimmäistä kertaa. Petäjämäen rinteellä kukkivat vanhat, yli 100-vuotiaat omenapuut ihan mahtavassa valkoisessa kukkahunnussaan. Uskomatonta. Unohtumatonta.

Tottakai jokaiselle matkalle on varta vasten tehty uusi laulu, niin nytkin. Vesi silmissähän se sitten laulettiin siellä paikan päällä. Monet kuvat kertonevat meidän upeasta juhlapäivästämme, jonka taas saimme viettää. Päätettiin, että taas ensi kesänä tullaan suurella porukalla tänne ”juurillemme”.

Terttu Ketola

Neljannen polven näkövinkkelistä

Taasha sitä männää äitin kotikulmille, tai miten sen ”taas” ottaa. Ite oon kolmatta kertaa matkalla, tätini, joita on neljä, ja äitini ovat käyneet jo vuodesta 1991 asti. Heti alkuun pitää todeta, että on käytävä useampi kerta ennen kuin kaikki avautuu ja paikat käyvät tutuiksi, niinko Mikkelmäki, Aaronmäki ja Häränmäki. Kävellessä nämä seudut läpi näin äitini nuoruuden leikki- ja mäenlaskupaikat.

Aamuvarhaisella nousimme Hyvinkäältä bussiin: minä ja ”kottaraiseni” sekä Lahden tätini Ritva. Kuskinä taas Japi, jep...hän on käynyt näillä matkoilla usein, että tietää ja osaa kylä ajaa huonotkin tiet hyvin. Matkanjohtajana oli paras mahdollinen, tätini Raija.

Hesasta kyytiin vielä lisää porukkaa, sitten suunta rajalle. Nyt oli veli venäläisellä jokin häiriöpäivä, sillä mentiin yli rajan ennätysvauhtii.

Pakolliset ostospyssäykset ja kahvitaivot. Kiitos Airi-tärille, taas mahtavat piiraat, oikein muna voi taas hyvin.

Hautausmaan muistomerkeillä käynti on aina mieliin painuva juttu, niin nytkin. Majapaikalle Rahoilan kouluun saavuttii illansuussa, vapaata elpymistä ja grillaamista. Muu vanhempi ja nuorempi väki tahtoo torkahtaa aikaisemmin kuin itse, joka oon vasta 50 v. Kuuntelen aika myöhään aamuyöhön, kuinka käet kukkuu... kuin vain Karjalassa konsanaan.

Perjantaiamul aamiaisen jälkeen Japin keittämät kahvit ja muut juomat ja eväät mukkaa ja suunta kohti kotikulmii. Äitee ja tärät sekä siskoin Pirjo jäivät Suokannan tienhaaraan. Jatkamme Katjan kanssa Laurolan kulmille, mistä ”pakollinen” kylän läpi kävely ja paikalliseen maalat-tiakauppaan poikkeaminen, elämys aina sekin.

Siitä jatketaan ensin polkua pitkin ja sit kotitielle, sitten kotikoivulle. Siellä on jo ”bileet” täysillä pystysä: samppakalja kuohuvaa, tunnelma korkealla. Melkei porruu tuppaa... ainaki, kun siskoni Pirjo, joka vetää Ylä-Lapin Karjalaseuraa, jakoi kaikil siskoil Tarja Ylitapi-on suunnittelemat ”Evakon jalanjäljet”.

Leppoisa kesäpäivä

Pihaamme tupsahti yllätysvieraita Suomesta, Braggen jengi poikkeaa, tosi nuorii miehiä mukana, hienoo. Jatkuvuus toivottavasti säilyy näihin upeisiin Karjalan kunnaisiin.

Käveltii sit viel suvun vanhemmil paikoil. Ihme, omenapuut kukkii täysillä, vaik oli jo puut melkei kaatunu. Näkyi vanhoi muuri-pohjii, vaik aikaa on mäntä tosi paljo.

Sitte viel etteepäin ja poikettii Tarkijaisil, hieno kotimäki heilläki. PS. Sepol tiedoks: vois vähä tarkistaa rajojaa, ”ettei temuva meijä pelloil”. Takas kottii, ai nii väliä syötii taas tätien tarjoomii herkkuja. Kyl tärät

Kuvassa vasemmalla Harrin äiti Anja Karlsson vierellään Harrin tädit terhakas Terttu, avulias Airi, rempeä Ritva ja railakas Raija vanhan kotikoivun juurella. Pirjo Kopra on juuri luovuttanut Evakon jalanjälki –korut kaikille viidelle Tattarin tyttärelle. Tilannetta taustalla tarkkailemassa Harri Karlsson.

pittää huolta ”piällysmiehest”. Vietetään aikaa koi-vulla, hieno tapaus. Äitee kulkee vanhoi korsureunoi, löytää Pojun (hevonen) vanhan kengän. Aarre!

Aika lähtee takas hoteliin. Iloinen illanvietto onkin sitten Raijan järkkäämä ”tanssii kenen kans halluu”. Oli tarkotus tanssia parin kans nii väärin eli taiteellisesti kuin vain osaa. Oltiin Terttu-tärin kanssa ”ylivoimasi”, mutta... mutta... tuomarit oli eri sukua. Harvo näkkee nii ”puusilmiä” samas porukas.

Nooo... leikkii se ol vaa, oltii silti parhait. Sain mää kuiteski Karjala kääköpsinsin yleisö pyynnöst. Yöl taas makkarapaistoo, ja käet ne kukku nii mahottomast taas, ja ei millää malttas mennä

nukkuu.

Lauantai. Nyt on sit edes Valamo reissu. Ajetaa Sortavallaa. Onneks sää suosi, Laatokka melkein tyyni, kantosiipialuksella perille, jo kaukaa näkyi hienot tornit ja kupolit. Opastettuu kiertoo perillä, vaikee selittää, ainakin pääsalin loistoo pitää ite kokea. Munkkikuoron hieno esitys, vosikka-ajelua. Taas tärät piti hyvää huolta, kun omat eväät unohtu autoon, löyty särvintä iha tarpeiksii.

Sortavalassa kahvitaiko, kiitokset Keskimatkoille hyvistä sämpylätarjoiluista. Matkalla majapaikkaan saamme surullisia uutisia, taittuu elämän ja kuoleman raja: Terttu-tädin mies oli menehtynyt golf-harrastuksensa pariin. Vielä sydämel-

liset osanotot.

Viimeinen ilta meneillään. Taas istun aamuun, koska tiedän, että tänään koitiin... Jaksaa kyllä valvoa, turha mainita käkiloist... Ne veti kukuntaa viel isommal porukal, kuin sanoen tervetulloa takas. Tuunkin aina käymään niin kauan, kuin ”kääpälä” liikkuu. Kirjoitti tatarlaisii piällysmies

Harri Karlsson

PS. Viel kaikil mukana olleille, olipa taas hieno jengi koolla. Kaikkei hyvää loppuvuotta, ens vuonna nähdään kait.

PSS. Viel runoo. Karjala... Karjala... JES!

Tattarlaisii piällysmies Harri Karlsson ihailemassa runsaasti kukkivaa omenapuuta.

Jatkoa siv. 1

säteilymittarin tikittävän: ”Siellä olen ollut tai se on tapahtunut silloin, aikana, josta muistan niin vähän.” Matkaa jatkettiin peltoa pitkin. Ylempänä vasemmalla näkyivät Ahon talon rauniot. Huomasimme Tuulan kanssa, että olimme nyt tulleet samaan paikkaan, jonne vuosi aiemmin olimme päätyneet Igorin Ladan kyydissä, mutta aivan toisesta suunnasta ajaen pitkin peltoja.

Tervetuloa Kiiskilään

Edessä oli ojan ja kosteikkoryteikön ylitys. Se kävi varsinkin huonompijalkaisten voimille, mutta yli päästiin. Kohta edessä ylempänä rinteellä näkyi suuria kuusia: ne, mitkä ovat jäljellä Kiiskilän entisestä, puutarhaa ympäröineestä kuusiadasta. Kahlasimme poikki kulleroniityn, joka nyt saa vapaasti kasvaa ja laajentua. Vielä voikukkapelto ja olimme perillä. Pihamaa oli yhtä hiljainen ja autio kuin vuosi sitten, mutta nyt se tuntui tutulta. Uutta oli vain AIV-tornin viereen ilmestynyt pieni siisti pino irrotettuja tiiliä. Retkilounas sementtisen kivijalan päällä istuen maistui kaikille, ja pieni konjakkitilkka piristi kummasti. ”Hyvänä vävyjä pidettiin.” Sitten kiertelimme ympäriinsä raunioita tutkien. Etsin heinikosta syntymäkotini ääriiviivoja ja löysin kaksinkerroin taipuneen, kuumuuden sulattaman vihreän ikkunalasin palan, jonka otin mukaani. Antti kulki vähän kauempana ja osui kummun eteen, joka oli meiltä jäänyt huomaamatta edellisellä käynnillämme. Siinä oli ovi, ja ovesa riippui iso lukko. Mutta ovi oli auki, ja Antti uskaltautui kurkistamaan sisään. Sisällä tilavassa kellarissa oli jotain rojua. Seinät ja katto oli muurattu kivistä ja etuosassa oli sementistä valettu allas. Siinä oli kai jäähdytetty maitoa? Muistan märän sahajauhon tuoksun, kun kesällä sahajauhokasasta kaivettiin esiin jääpaloja. Kun katselin myöhemmin valokuvia 1930-luvulta, näkyy kellarikumpu niissä, kun vain osaa katsoa.

Vieraisilla Toisiissa

Peltoaukeama Kiiskilästä etelään on säilynyt lähes avoimena, sillä pellot ovat kuuluneet sovhoosiin, ja niitä on viljelty jonkin aikaa. Kaikki entiset talot ovat poissa, ainoa rakennusryhmä nykyisin on Kiiskilän Toisii metsän reunassa. Osa joukosta lähti pellon poikki käymään siellä, kuten olimme tehneet edellisenäkin kesänä. Nyt ei näkynyt lehmää laitumella eikä kuulunut koiran haukkua. Hoidettu kasvimaata ja hauska

Viljo Valtonen ja kotipihan sireeni. Viljo oli korvaamaton apu tutustuessamme kotiseutuamme. Kuva Antti Laine.

variksenpelätin sen vieressä olivat poissa, eikä näkynyt nykyemäntää, joka oli ystävällisesti kuljettanut meitä sisällä talossa. Pihan ruohikossa oli kuitenkin polun tapaiset väylät, nurmikolla oli nahistunut raparperin lehti, ja matto oli tuulettumassa toisen porstuan kaiteella. Jätimme kahvipaketin portaille. Jälkeenpäin harmitteilin, miksi en jättänyt oven rakoon myös mukamani olutta paria valokuvaa edellisen kesän käynniltä kuin käyntikortiksi.

Viljo Valtonen oli kertonut, että jollakin hänen aikaisemmista matkoistaan, kun he olivat pysähtyneet Kiiskilän pihalla, oli Toisiilta tullut nainen heitä tapamaan. Olivat siinä sitten” keskustelleet”, nainen venäjäksi ja toiset suomeksi. Ilmeisesti saman henkilön mekin Tuulan kanssa olimme tavanneet edellisellä käynnillämme. Meillä oli ollut paperilla venäjäksi kirjoitettu selostus itsestämme ja siitä, että olimme asuneet vuosina 1942-44 siinä talossa, koska oma kotimme oli poltettu. Autokuskimme Igor oli lisäksi selostanut koko ajan innokkaana jotain venäjäksi. Sisareni Tuula oli käsiliikkeen kertonut syntyneensä tällä paikalla ja samaa oli viittoillut nainen itsestään. Toisii tarkoittaa Unto Miikkulaisen sanakirjan mukaan sukulaisnaapurina, veljeksiä ja heidän perheitään. Tämän toisiin ovat rakentaneet isoisämme Antti Kiiskin veli Juhana Kiiski ja hänen poikansa Heikki vuonna 1907 Kiiskilästä erotetulle tilalle. Ajankohdan on kertonut Heikki Havakka, mainitun Heikin tyttären poika. Hänellä on hallussaan kopioita 100 vuotta vanhoista asiakirjoista. 1930-luvun alussa, kun isoisä Heikki Kiiskikin oli kuollut, hänen leskensä Mandi Kiiski oli hankkinut talon aseman seudulta. Tilat oli liitetty taas yhteen, ja

vuonna 1940 oli tehty uudelleen jako veljesten Pekan ja Veikon kesken. Viljo Valtonen muisteli, että talossa olisi toiminut kauppa jonkin aikaa 1930-luvulla.

Uudelleen koulutielle

Olin esittänyt toivomuksen, että jos mahdollista, saisin vielä kerran kulkea entistä koulutietäni pitkin. Kylätie oli tullut Sopen kylältä Toisiin ja Kiiskilän ohi, sodan aikana poltettujen riiden ja pajan raunioiden välistä ja ohi Hautsuon pellon, jonka toista reunaa rajasi Viipurin rautatie. Metsätietä oli jatkunut lähelle Simolamäen ilmavalvontatornia, missä tie oli kääntynyt alas Lopotin tielle Merran pajan luona.

Siihen suuntaan Viljo meitä ohjasikin. Kuitenkin yli kuudessa vuosikymmenessä tie ja Hautsuon peltoaukio olivat hävinneet.

Jonkinlainen traktoriura oli puiden välissä, mutta se oli nyt veden vallassa, sillä oli ollut rankkoja sateita. Jouduimme kiertelemään kivevempaa kohtaa etsien.

Muutamien paksujen kuusien runkoihin oli veistetty runsaasti vinoja viiltoja. Ilmeisesti oli kerätty pihkaa. Muistan, että jatkosodan aikana me alakoululaisietkin olimme keränneet pihkaa, mutta emme tuolla tavoin olleet vahingoittaneet puita. Opettaja Mirjam Hirvonen oli ottanut pihkaretkeläisistä valokuvankin, josta on selostus internetissä Kurkijoki-museon kuvien luettelossa.

Koululaiset olivat keränneet muistaakseni 61 kg pihkaa. Pihkaa oli kuulemma käytetty hartsin tekoon. Kansanparantajat ovat käyttäneet Suomessakin pihkasta tehtyä voidetta tulehduksissa.

Kun olin silloin aikoinaan kävellyt alakouluun

tätä tietä, minua oli ankarasti kielletty ja peloteltu poikkeamasta tieltä sivuun. Olin kuitenkin huomannut metsässä vähän kauempana jotain, mitä oli pakko lopulta mennä katsomaan. Siellä oli riippunut puun oksassa tumma takki, joka oli ommeltu täkistä. Se oli silloin mielestäni merkillistä. Tänä päivänä tikkitakki on jokaiselle tuttu.

Matka tuntui nyt pidemmältä, kuin muistin, ja ilman Viljon varmaa opastusta olisin pelännyt meidän ekseenen. Lopulta tulimme aukealle, jossa oli taas puita kaadettuna ristiin rastiin kulkuväylällä, ja oli vaikeaa päästä eteenpäin. Sitten alkoi kuulua koiran haukkumista, puiden välistä tuli näkyviin talo, ja pian olimme Sopen tien ja Lopotin tien risteyksessä. Haukkuva koira sai mieheltäni Pentiltä keksin ja hiljeni. Sen jälkeen se kulki tai istui kiltisti hänen saappaansa vieressä linja-auton tuloon saakka.

Merkityksellinen Kurkijoki

Odottelimme nyt samassa paikassa, entisen Sopen tien risteyksessä, jossa edellisessä kesänä oli ilmestynyt kuin tyhjästä auto ja siinä mies, joka oli neuvonut autokuskillamme Igorille kiertotien Kiiskilään. Nyt läheisestä talosta tuli seuraamme pikkuihin mummo. Lankoni Timo osaa venäjää jonkin verran ja selvisi, että nainen asuu viereisessä talossa ja on 83-vuotias. Viljo kertoi olevansa saman ikäinen, ja sitten ikuistimme ikätöve-rukset valokuvaan.

Koska bussi oli tulossa, emme uskaltaneet lähteä kauas, vaan katselimme yhteiskoulun raunioita tieltä käsin. Huomasimme tien varressa orapihlajapensaita, siinä kohdassa oli yhteiskoulun johtajan Saimi Hukkasen tontti.

Olemme kiitollisia siitä, että saimme entisen naa-

purin pojan Viljo Valtosen oppaaksemme. Hän tuntee seudun hyvin ja osasi valita sopivat reitit. Retkemme sujui ilman ongelmia. Viljo oli ollut rippikoulussa syksyllä 1939, ja konfirmaation oli pitänyt olla Kurkijoen kirkossa. Oli kuitenkin käynyt niin, että juuri silloin oli syttynyt sota ja pommitusvaaran vuoksi tilaisuus nuorten pettymykseksi olikin jouduttu siirtämään seurakuntatalolle.

Vuonna 1944 Viljo oli ollut jo sotatoimissa mukana ja Valamoon sijoitettuna. Viljon isoisä oli tunnettu hevosten tuntija, Ukko-Valtonen, joka parissakin valokuvassa pitelee hevosta suitsista Kiiskilän pihalla.

Oli mukavaa retkeillä kanssanne Kiiskilään, Pentti, Antti-poika, siskot Leena ja Tuula sekä langot Timo ja Väinö. Väinö-eversti kertoi bussimatkamme aikana totisinta totta taisteluista alueilla, joiden läpi ajoimme, mutta myös hauskoja anekdootteja. Ja Antti-poika jaksoi kantaa repussaan nelikiloisen kivenmurikan minulle matkamuistoksi kotipihasta. Sanalla Kurkijoki on nyt meille kaikille aivan uusi merkitys, ja olemme yhteistä hienoa kokemusta rikkaampia.

Nämä matkat ovat olleet minulle paitsi kulkemista kotiseudun maastossa, myös aikamatkoja muistoihin ja omaan lapsuuteeni ja sitäkin vanhempaan aikaan. Matkoihin liittyen on ”löytynyt” entisiä naapureita, sukulaisia ja monia muita kurkijokelaisia, joiden kanssa olen saanut haastaa ja haastaa. Suurenmoista on ollut huomata, että vaikka kovin myöhään aloin kiinnostua juuristani, olen kuitenkin tavoittanut paljon minulle arvokasta.

Marjaliisa Laine o.s. Kiiski

Kiiskilän Toisii on vielä yli 60 vuoden jälkeenkin näin hyvännäköinen. Kuva Antti Laine.

Risteillen Laatokalla ja Äänisellä 23.-28.6.

Jo hyvin varhain alkutalvesta serkkuni Veikko Jantunen soitti ja kertoi ilmoitukselta, joka koski Laatokan-Äänisen risteilyä. SMT oli suunnitellut kolme matkaa, joista valitsimme 23. kesäkuuta alkavan matkan. Niinpä ilmoittauduimme matkalle ja teimme pyydetty valmistelut matkaa varten. Aurinkoisena maanantiaamuna astuimme Helsingin rautatietorilla bussiin ja suunnistimme kohti Pietaria. Matkanteko sujui ennen Pietaria hyvin, mutta siellä joutuimme pieneen seikkailuun. Bussimme seilasi melkein kolme tuntia Pietarin ruuhkissa, ja olimme laivalla vasta klo 20.20. Söimme illallisen klo 20.30 m/s Kuibyshevin laivalla. Ruoka oli erittäin hyvää ja monipuolista, pääruokana kala. Koko matkan ajan oli kolme maittavaa ja riittävää ateriaa päivässä.

Laiva oli noin 160 metriä pitkä, ja siinä oli nyt 255 matkustajaa + laivan miehistö. Illan ja yön aikana purjehdimme Nevaa pitkin Laatokalle. Puolen yön maissa ohitimme Pähkinälinnan. Laatokan pinta-ala on 18 500 km², se on 207 km pitkä ja 150 km leveä, syvyys on 200 metriä, ja siinä on 500 saarta.

Koululaisia oppaina

Tiistaina saavuimme Valamoon Iso-Nikkanen lahdelta. Aluksi tutustuttiin Uuden Jerusalemin skiihtaan ja Öljymäen kappeliin ja muutamiin pieniin skiihtoihin. - Skiihtaksi sanotaan aluetta, jonka keskellä on pieni kirkko ympärillä asuvia kyläläisiä varten. - Me kuljimme Veikon kanssa venäläisten koululaisten kanssa, koska heillä oli asiaan hyvin syvästi paneutuneita oppaita, joitten opastusta oli mielenkiintoista seurata.

Lounaan jälkeen siirryim-

me yhteisaluksella Luostarinlahdelle, josta nousiin maihin ja tutustuttiin pääluostariin ja sen kirkkoihin. Siellä meillä oli hyvä opas, joka kertoi mukavasti eri paikoista. Hän oli kaunis, elegantti nuori nainen, joka oli käynyt myös Suomessa. Hän oli tarkka huomioitsija, joten kun pyysin hänen apuaan ostoksia tehdessäni, hän sanoi myyjälle: ”Ostaja osaa myös venäjää.” Olimme matkalla puoli kuuteen saakka.

Valamon historia on osa Karjalan historiaa, joka kertoo koko alueen rajankäynnin, Ruotsin ja Venäjän taistelujen kohtaloista. Luostari on kokenut vuosisatojen aikana monta hävitystä. Nyt sitä taas kunnostetaan ja kaunistetaan.

Laiva lähti Valamosta klo 18 kohti Syväriä. Laivan lähdettyä olimme paljon kannelle, koska auringon lasku heijastui hyvin vaikuttavasti Laatokan vedestä.

Keskiviikko valkeni pilvisenä ja kylmänä. Yön aikana olimme saapuneet Syvärille, jossa rantauduimme Lotinanpellossa. Olimme siellä puoleen päivään saakka. Tutustuimme Lotinanpellon kaupunkiin, jossa on 40 000 asukasta. Osa matkalaisista kävi aamupäivän aikana Aleksanteri Syväriläisen luostarissa, jossa voi nähdä A. Syväriläisen mummion.

Puolen päivän jälkeen jatkoimme kohti Syvärin kylää. Siellä oli voimalaitos ja sulku, jossa nousiin 12 metriä yläjuoksulle. Syvärillä oli myös uusia hienoja taloja ja myyntikojuja, joten olimme sielläkin ostoksilla. Päivällisen aikaan klo 19 olimme yläsululla. Sululla oli toinenkin laiva, joten nousimme yhdessä 14 metriä ylöspäin.

Matkaa jatkettiin kohti Äänistä. Ääninen on toiseksi suurin Euroopan makeavetinen järvi. Sekin on paikka paikoin 100 metriä syvä.

Kizhin saaren pääkirkko, Preobrazenskin kirkko. Kuva Veikko Jantunen.

Sen vedet laskevat Laatokkaan, mutta sillä on Povent-sasta Vienen meren kanavaa pitkin yhteys myös Vienen mereen ja Jäämereen.

Kizhin museosaari

Torstai alkoi pilvisenä ja kylmänä. Aamiaisen jälkeen olimme Kizhin kierroksella, jolla kuljimme kukkaniittyjen halki kohti varsinaisia nähtävyyksiä jälleen nuoren kauniin sinisilmäisen tytön opastamina.

Kaikki saaren talot eivät ole alkuperäisellä paikallaan, vaan kyse on museo-saaresta, jonne on siirretty rakennuksia siellä jo olleiden komeiden kirkkojen ympärille. Korkeimmalle kohoa Preobrazenskin eli Kristuksen kirkastuksen kirkko, jonka rakentaminen aloitettiin v. 1713. Kaikki kirkon 22 sipulikupolia on katettu sään ja hopean värisiksi muutamilla hopeapaanuilla eikä kirkkoa rakennettaessa ole käytetty ainuttakaan naulaa(?), vaikka se on korkeudeltaankin 37 metriä korkea, vastaten 10-kerroksista rakennusta.

Vieressä on toinen kirkko talvikäyttöä varten. Tähän kymmenen kupoliseen Pokrovan, Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkkoon rakennettiin uunit. Saaren kirkoista vanhin on vaatimattoman näköinen Muroman luostarista, Äänisen rannalta, tuotu Ylösnousemuksen kirkko, joka on rakennettu jo 1300-luvulla ja siirretty tänne 1960-luvulla.

Iltapäivällä saavuimme Petroskoihin, johon tutustuttiin kahden tunnin kestäväällä kaupunkikierroksella. Kierros päättyi Karelia-ryhmän teatteriesitykseen. Se oli monipuolinen ja todella hieno esitys. Kaikki olivat ihastuksissaan esityksestä.

Juhlimme illalla Heikki Inkisen syntymäpäiviä. Hän on ollut Maija-vaimonsa kanssa Israeliin ja Jordaniaan suuntautuneella matkallamme. Tapasimme keskiviikkona tällä laivalla ja päätimme viettää yhdessä

juhlaa kahvikupin ääressä. Juhlan jälkeen seurasimme Äänisen auringonlaskua.

Mantereen kylä Syvärillä

Perjantai oli viimeinen laivapäivämme. Laiva kulki pitkin Syväriä kohti Mandrogia eli Mantereen kylää. Perillä olimme aamulla klo 9, jolloin söimme aamiaisen. Aurinko paistoi, joten lähdin kylälle paitasillani. Palelin ihan kauheasti. Aika kului kuljeksiassa paikasta toiseen ja uusia ystäviä tavaten.

Mantereen kylän on rakennuttanut eräs rikas liikemies Pietarista. Siellä on useita vanhaan venäläiseen tyyliin rakennettuja taloja, joissa myydään kesätuotteita ja matkamuistoja. Siellä on myös vodkamuseo ja -kauppa sekä useita kahviloita. Ranta-alueella on pieni uimaranta, jota ei voinut ilman viileyden vuoksi käyttää.

Laiva saapui alasululle lounaan jälkeen, joten seurasimme mielenkiinnolla laivan laskeutumista. Laiva jatkoi matkaa kohti Laatokkaa ja sen jälkeen Nevan kautta Pietariin.

Laiva saapui aurinkoisessa säässä Pietariin lauantaina klo 7. Aamiainen syötiin vielä klo 6.30 laivalla, minkä jälkeen alkoi bussimatka Pietarin kierroksen jälkeen kohti Helsinkiä. Viipurissa oli 45 minuutin pysähdys, ja sitä ennen jo tutustuttiin

mm. Terijoen ortodoksiseen kirkkoon.

Matkalla Pekka Koso, yksi matkan oppaista, kertoi hyvin asiantuntevasti Suomenlahden rantapitäjistä ja niitten merkittävimmistä asukkaista. Rajalla kaikki sujui hyvin, joten olimme jo ennen klo 16:a takaisin Helsingissä.

Matka oli hyvin mielenkiintoinen ja paljon antava.

Veikko-serkkuni, joka on toiminut suurten laivojen sähköttäjänä ja kiertänyt maailmaa jatkuvasti eläkkeellä ollessaankin ja jonka kanssa olemme käyneet autolla monta kertaa samoissa paikoissa, oli tavattoman tyytyväinen matkan antiin. Kuulin muiltakin matkalaisilta pelkkää kiitosta.

Eino Orpana

Valamon pääluostariin matkalaiset tutustuivat oppaan seurassa. Kuva Veikko Jantunen.

Öljymäen kirkko on yksi Valamon saaren eteläosan kirkoista. Kuva Veikko Jantunen.

Konevitsan luostarista Valamoon siirretty skiihtan kirkko. Kuva Veikko Jantunen.

Laulu Karjalalle

Kesäkuun 6. päivänä
kukkivat Kurkijoen
kullerot kotiseutu-
matkalaisille niin
kuin jo pian parikym-
mentä vuotta ovat
kukkineet.
Kuva Martti Repo.

Karjala kaunis syntymämaani,
muistojen siementä kylvät sä ain'.
Peltojen vehreys, pellavamaani,
lapsuuden leikeistä muistoni sain.

Karjalan heimossa utteruus elää,
laantua ei se voi milloinkaan.
Vaikka on vieras maaemon syli,
täälläkin mielesi saa laulamaan.

Anna, oi Herra, siunaus meille,
nöyryyttä mielemme rakkauteen.
Rauhan ja toivon johdata teille,
kansasi armosta kiitokseen.

Aili Hellin Kurri

Yhteistyötä yli rajojen Elisenvaaran marttayhdistyksen toimintaa Elisenvaarassa

Marttaliitto on yhdeksi päätoiminta-alueeseen määritellyt kansainvälisen toiminnan. Elisenvaaran marttayhdistys tekee tätä työtä omilla synnyinsijoillaan Elisenvaarassa, Laatokan Karjalassa.

Elisenvaaran Marttayhdistys perustettiin vuonna 1931 Elisenvaarassa. Marttoja oli yhdistyksessä ensimmäisen puolentoista sataa. Sodan jälkeen toiminta jatkui evakossa, kunnes yhdistys 1950-luvun alussa liittyi Kurkijoen Marttayhdistyksen, yhdeksi sen marttakerhoista.

Jäseniä Elisenvaaran marttakerhossa oli edelleen useita kymmeniä, mutta ikääntymisen myötä vanhat poistuvat ja nuorempia ei tule vastaavaa määrää mukaan, joten jäsenmäärä on tasaisesti laskenut ollen tällä hetkellä vajaa parikymmentä. Pari vuotta sitten toiminnan järjestä-

tymismuoto muuttui: kerho palasi juurilleen muuttensa takaisin Elisenvaaran marttayhdistykseksi, virallisesti Elisenvaaran Martat ry.

Ystävyyssjärjestö Elisenvaaraan

Glasnostin aika toi muasaan kotiseutumatkut luovutettuun Karjalaan, myös Kurkijoelle. Suomalaisbusien kuljettajien välityksellä Elisenvaaran marttakerholle esitettiin pyyntö Elisenvaaran kulttuurisihteeriltä Nadja Zelitouskajalta perustaa paikkakunnalle martta-aitteen mukaista toimintaa.

Ensin kävivät Kurkijoen Marttayhdistyksen aktiiviset martat Alli Kihlanki ja Sinikka Sikiö yhdessä, sittemmin Alli yksin tapaamassa Nadjaa, joka kokosi paikallisen naisryhmän. Ja niin toiminta Elisenvaarassa alkoi 1990-luvun puolivälin jälkeen.

Martat Elisenvaarassa

Martat eivät tee hyväntekeväisyystyötä, vaan auttavat ihmisiä auttamaan itse itseään. Tämä on myös toimintatapa Elisenvaaran ystävyyssjärjestön kanssa. Elisenvaaran kulttuuritaloa, johon toiminta on keskittynyt, vastapäätä sijaitsee aiemmin kaksi lastentarhaa. Ja niitä kyllä alusta alkaen avustettiin, vietiin leikkikaluja, värikyniä ja vaatteita. Myöhemminkin on vierailuilla, joita tehdään yleensä kaksi vuodessa, viety vaatteita ja lastentavaroita sekä hyötykasvien siemeniä, mutta koskaan ei ole annettu rahaa. Neuvonta on marttatyössä tärkeintä. Oman marttapiirin eli Varsinais-Suomen Martat ry:n neuvojiakin on lähetetty Elisenvaaraan antamaan erilaista kotitalousneuvontaa.

Elisenvaaran lisäksi varsinkin Kurkijoen sairaalaan on viety tavaroita kuten

Yhteispuoretissa Elisenvaaran kulttuuritalon portailla kerhotapaamisen päätteeksi kesällä 2002.

apuvälineitä, potilas- ja vuodevaatteita, Äiti Teresa -peittoja, vaippoja, sidetarvikkeita. Pääosiltaan ne on Alli hankkinut lahjoituksina Loimaan aluesairaalaan ja terveyskeskuksesta.

Vierailu Elisenvaarassa

Tyypillinen vierailu elisenvaaraalaisten luona ajoittuu Kalakurkien syys- ja talvimatkojen eli onki- ja pilk-

kimatkojen yhteyteen. Tervetuliaisshalaamisen jälkeen Alli asettuu itsehoikeutetusti puheenjohtajan paikalle koreaksi katetun pöydän päähän. Tsajun juonnin ja pöydän herkkujen nauttimisen lomassa Alli esitelmöi kompostoinnista, vihanesten viljelystä tai marjojen hilloamisesta marttojen parhaiden neuvontaperiaatteiden mukaisesti.

Nadja saattaa esittää muutaman kansanlaulun, ja joskus on laulettu yhdessäkin tilaisuuden pääosin ollessa keskustelua. Ellei käytettävissä ole ollut tulkkia, jona useimmiten on toiminut silloisen Kurki-hotellin ”johtaja” Alina Virkkunen, on yhteisen kielen puuttuminen ollut pieni ongelma.

Venäläiset eivät osaa englantiakaan ja suomalaiset vielä vähemmän venäjää. Keskustelu etenee silloin hitaana lausein, kun sanakirjasta osoitellaan sanaa kerrallaan.

Mutta eipä se haittaa: vuosien aikana ollaan opittu tuntemaan toisemme ja melkein arvataan, mitä kukin on sanomassa. Niinpä seurustelua käydään hymyssä suin ja naurun säestyksellä.

Eiköhän venäläisen ystävyysseuran toiminta Elisenvaarassa jatku yhtä kauan, kuin Elisenvaaran Martat ry:kin toimii Loimaalla! Alli Kihlankin haastattelun pohjalta

Pirkko Kaartinen

Maaliskuussa 2006 pakkasten aikaan kokoonnuttiin kulttuuritalon toimistossa. Vasemmalta Alli Kihlanki, Alina ja Juho Virkkunen, Nadja ja Galina, lastentarhan keittäjä.

Alli esittelee elisenvaaraalaisille martoille vietyä, lahjoitukseksi Suomesta saatua hieromakonetta. Alina toimii koehenkilönä.

Reino Rainetsalo:

Savolaisleiman saanut, osa 6

Äitiä ja isää etsimässä

Ylivieskassa sain tiedon, että Kurkijoen väki oli siirretty etelämmäksi Seinäjoen lähelle Ylistaroon. Ajattelin, että jospa äitikin olisi mennyt ukin mukana sinne. Kävin siirtoväen huollos- ta kinuamassa matkalipun Ylistaroon; lippuja sai, kun esitti hyvät perustelut.

Ylistarosta löysinkin sit- ten äitini vanhemmat, äidin molemmat veljet vaimoi- neen sekä äidin Hilja-sisa- ren. Äidistä vaan ei kukaan tiennyt mitään.

Ikävä oli siellä Ylista- rossakin rahattomana olla, vaikka sainkin ruoan siir- toväen huollon kenttäkei- tiöltä.

Viikon verran Ylistarossa oltu- ani päätin lähteä isäni luo Viita- saarelle. Matka sinne oli pitkä ja vaikea, kun litteran sai vain junamatkaan Äänekoskelle. Äänekoskelta oli Löytämän Honkakoskelle matkaa vielä noin sata kilometriä.

Erään viitasaarelaispo- jan kanssa päätimme ottaa kimpptaksin. Eihän sillä- kään pojalla nähtävästi ollut rahaa, koska se karkasi, kun pysähdyimme ottamaan hii- liä. Minä olin luottanut sii- hen, että isä maksaisi mat- kan hinnasta puolet. Mutta sehän jäikin kokonaan hä- nen maksettavakseen.

Noin 15 kilometriä Löy- tämän kirkolta ajettuamme täytyi taas pysähtyä, sillä kertaa hääpäntöntö rassaa- maan. Pimeän turvin häi- väsin siitä pirssistä sitten minäkin ja kävelin loput 12 kilometriä. Se taksikuski ei ole vielä tähän päivään mennessä saanut maksua siitä kyydistä.

Koska isän ei tarvinnut maksaa taksia, sain hänel- tä vähän rahaa, vaikka en siitä taksista hänelle ker- tonutkaan. Oltuani muuta- man päivän Viitasaarella tuli isälle äidiltä kirje; hän oli siirtynyt työnantajansa mukana Heinäveden Vihta- rin kylään. Äidin työsuhte ei ollut katkennut ollenkaan, vaan hän oli hoitanut kon- suli Sarion evakkotavaroita pois Karjalasta ja heti sen perään uuteen asuntoon si- joittumista Vihtarissa.

Niin tuli lähtö äidin luo Vihtariin, pääsin taas valtion kyydillä. Isä jäi vielä Viita- saarelle, mutta tuli sitten muutaman viikon kuluttua perässä, kun Sarion saha aloitti toimintansa uudessa paikassa Vihtarijärven ran- nalla.

Minä sain ensimmäisen hätätyöpaikan Rääkkylän Oriveden rannalla halkojen proomuun lastaajana. Kun

olin lastannut pari viikkoa halkoja, sain tiedon, että minulla on veturilämmit- täjän paikka Pieksämäen varikolla.

Anni ajautui Karjalan metsistä pakoon juoksun jäl- keen jo vuoden 1945 alussa Helsinkiin Kutomakouluun kutomaopettajaksi.

Minä otin vastaan läm- mittäjänhommat marras- kuun 20. päivänä 1944. Lämmitin vetureita Savon radoilla sen talven nälkäise- nä, kun Suomessa ei silloin liioin ollut ruokaa, koska syksyn perunasadonkin oli halla vienyt.

Sain kuitenkin Vapuksi lopputilin, kun käyttäydyin nälkiintyneenä vähän huo- tiolta.

”Eihän silläkään pojalla nähtävästi ollut rahaa, koska se karkasi, kun pysähdyimme ottamaan hii- liä.

nosti - tai oikeastaan enem- mänkin huonosti.

Matka vei taas Vihtariin, ensin lastaamaan junavau- nuja ja sitten sahalle isän kaveriksi. Ja kun saha taas pysähtyi, mentiin metsään hakkaamaan sotakorvaus- puutavaraa. Palkka nousi niissä hommissa monin- kertaiseksi verrattuna ve- turimiehen palkkaan. Niin nousivat myös menot, koska kaupunki oli kaukana.

Anni sai siellä Hesassa sen verran palkkaa, että pystyi matkustamaan vuo- den 1945 jouluksi Vihtariin meitä katsomaan. Hän vii- pyi pari päivää. En kuiten- kaan häntä tavannut, koska en tiennyt hänen tulostaan; niinpä olin koko joulunpy- hät omilla retkilläni. Äiti sitten kertoi Annin olleen vi- hainen, kun ei edes jouluna veljeään ollut tavannut.

Eipä silloin jouluna ollut mitään erikoista, ei jou- lupukkia, ei kinkkua eikä joululahjoja, oli vain useam- pia vapaapäiviä. Olin vähän armeijaan lähtöhuumassa koko sen joulun, koska lähtö oli kovin lähellä.

Uudelleen alokkaaksi

Tammikuun neljäntenä sit- ten matkustin Lahteen Hen- nalan varuskuntaan.

Meidän ikäluokalta se so- danajan kahdeksan kuukau- den palvelus mitätöitiin eli merkittiin nostoväen palvelukseksi, vaikka oli vannottu jo sotilasvala ja jotkut olivat saaneet jo korpraalin natsatkin.

maaliskuussa 1944.

Lahdessa meni kuukausi, sen jälkeen tuli komennus Kouvolaan valmistavaan viestikoulutukseen. Vapusta tuli sitten siirto Riihimäelle viestialiupseerikouluun.

Riihimäellä sain palk- kioloman viikonlopuksi. Koska Helsinki oli lähellä, matkustin Annin luo viettä- mään lomaani. Vaikka Anni asuikin Väinämöisenkadulla alivuokralaishuoneessa, hän pystyi silti majoittamaan minut yhdeksi yöksi.

Anni vei minut kustan- nuksellaan syömään HOK:n ravintolaan Lasipalatsiin. Ruokailupuitteet siellä oli- vat erittäin hienot. Meillä oli todella mukavaa yhdes- sä tuona viikonloppuna, olihan tämä ensimmäinen tapaamisemme sodan jäl- keen.

Vähän tämän tapaami- semme jälkeen Anni kylläs- tyi Helsinkiin - vai loppui- ko työ - ja muutti Yläneen Keihäskoskelle opettamaan kutomista äidin sotaleskeksi jääneelle sisarelle Marille. Marin koneella hän myös kutoi yläneläisille villaisia vaatteita.

Ihan naapurissa asui ja asutti karjalaisia tuolloin asutusneuvoja Paavo Nur- mi, ja romanssihan siitä puhkesi. Puolen vuoden seurustelun jälkeen olivatkin sitten vuorossa häät vuoden 1946 viimeisenä päivänä. Säästyivät-pä vanhanpojan ja vanhanpiian veroilta jo vuonna 1946. Siihen aikaan naimattomilla oli huomatta- vasti korkeammat verot kuin naimisissa olevilla. Minäkin sain niitä häitä varten lomaa ja matkustin ensimmäistä kertaa Yläneelle.

Vuoden 1946 keväällä isä ja äitikin jättivät Vihtarin ja muuttivat Vuohijärvelle Kouvolan pohjoispuolelle. Vuohijärvellä oli saha, joka toimi vuoden ympäri. Se oli edellisiä parempi työpaikka, koska siellä ansiot eivät kat- keilleet.

Vanhempieni ensimmäi- nen asunto Vuohijärvellä oli

”Meidän ikäluokalta se sodanajan kahdeksan kuukauden palvelus mitätöitiin eli merkittiin nostoväen palvelukseksi, vaikka oli vannottu jo sotilasvala ja jotkut olivat saaneet jo korpraalin natsatkin.

kaukana työpaikasta. Sen asunnon vuokran asemesta isän tehtäviin kuului valvoa, ettei kukaan kalasta vieres- sä olevassa koskessa, se kun oli helsinkiläisten varakkai- den lohensaalustuspaikka ja yksityisomistuksessa. Isä piti kyllä koskea vartioides- saan huolen myös siitä, ettei

omasta pöydästä puuttunut kalaa. Kävin kerran lomal- lani käymässä siellä heidän mökillään, eikä sieltä lohta puuttunut: sitä löytyi niin paistettuna kuin suolattu- nakin.

Työhön sieltä mökiltä oli paha kulkea; neljä kilomet- riä kintupolkua. Niin he sitten muuttivat työmaan lähelle heti, kun saivat asunnon. Isä sai järjestettyä tuttavansa tilalleen asumaan siinä mökissä ja koskea var- tioimaan, ja niin kaloja kul- ki sinne uuteenkin asuntoon kylän keskelle, tosin jo har- vempaan tahtiin.

Siviliin ja töihin

Pian Annin ja Paavon häit- ten jälkeen tammikuun 11. päivänä 1947 pääsin siviiliin ja menin vanhempieni luo Vuohijärvelle. Sain heti sahalta töitä, ei siihen aikaan vielä työttömiä ollut.

Työ jäi kui- tenkin lyhyt- aikaiseksi: jo toisena työpäi- vänäni tuli her- ran näköinen mies vinoi- lemaan. Kun käsissäni oli jo 17 rakkoa, niin pinna ei sitä kestänyt, vaan se paloi. Siitä paikasta menin kone- päällikön luo pyytämään koetti houkutella jäämään sanoen: ”Ei siitä herranket- kusta kannata välittää, se on vaan näiden tehtaiden ymmärtämätön omistaja.” Sain kuitenkin vielä sama- na päivänä 14 tunnin palkan käteeni ja lähdin Vuohijär- veltä saman tien.

Raha riitti juuri matkaan sinne Keihäskoskelle, missä Annikin jo Paavonsa kanssa asui. Myös äidin veljet Antti ja Jussi raivasivat ja raken- sivat siellä Keihäskoskella kylmiä asutustilojaan.

Menin ensin Jussille töihin kaatamaan ja sitten veistämään pirtin hirsiä. Kun hirret tuli veistettyä, ryhdyimme ko- koamaan niistä päärakennuk- sen runkoa. Rakennuksen tultua vesikat- toon olin sitten enempi Antti- enon hommissa pellowraivauk- sessa.

Kesällä 1947 menimme Annin kanssa Turkuun ost- toksille. Turussa Anni hou- kutteli minutkin mukaansa Maarian kirkon hautaus- maalle, jossa hän vei osta- mansa ruusun Rainerin hau- dalle. Itkimme siellä yhdes- sä muutaman minuutin.

Rainer oli Annin sota-

Kirjoitan muistiin tapahtumia meidän, siis sisareni eli Anna (Anni) Beata Nurmen (o.s. Kiiski) ja minun eli Reino Rainetsalon (ent. Kiiski), sukujen ns. historiasta. Kimmokkeen tähän sain Annin pojantyttyreiltä Anna- Marialta sisareni hautajaispäivänä kesällä 1997. Mitään muistiinpanoja tai päiväkirjoja minulla ei ole. Kaikki on muistini varassa. Muisti saattaakin ’kullata’ ja jopa muuttaa tapahtumia, kun kyseessä on vuosikymmeniä sitten tapahtuneet asiat. Suurin osa kertomastani lieene kuitenkin totta. Kysyä ja var- mentaa en voi enää keneltäkään, koska olen viimeinen, joka on ollut tätä - esimerkiksi talvisodan jälkeistä evakkoretkä - elämässä.

romanssi, jonkun tiedon mukaan Annin kihlattu. Minun arvioni mukaan kih- lautumista oli suunniteltu, mutta he eivät ehtineet sitä toteuttaa, kun Rainer kaatui perääntymisvaiheen aikana kesällä 1944.

Enteellistä oli, että Rai- nerinkin sukunimi oli Nur- mi. Ehkä tällä episodilla oli vaikutusta siihen, että Annin vanhin, syksyllä 1947 syn- tynyt poika sai nimekseen Seppo Rainer.

Syksyllä työt Yläneellä loppuivat, oli lähdettävä työn perään Pöytyälle. Pöytyältä sain työtä noin kuukaudeksi. Kun sek in sitten joulukuus- sa loppuivat, matkas in taas vanhempieni luo Vuohijär- velle. Ei siellä suurehkossa firmassa vanhoja muisteltu, vaan sain heti töitä.

”Asuttiin sitten Loimaalla samassa talossa päivälleen yhdeksän vuotta, kunnes muutimme tänne Naantaliin, josta tuli sitten meidän pysyvä kotipaikkamme.

Isä piti Vuohijärvellä asuessaan joka viikko yhden iltapäivän vapaata, koska hänellä oli asiaa Kouvo- laan alkoholia ostamaan. Mistäs sitä viinaa muuten maaseutupaikkakunnalla olisi riittänyt?

Isä sai työpaikaltaan useita varoituksia luvatto- mista poissaoloista. Ensin varoitukset olivat suullisia, mutta lopulta kirjallisia. Sen aikaisten sääntöjen mukaan kolmannelta kirjallisesta va- roituksesta seurasi lopputili, mutta ukko ei varoituksista välittänyt, vaan käski pomon pyyhkiä niillä perseensä.

Syynä tähän isän piit- taamattomaan asenteeseen saattoi olla työvoimapula, koska silloin ei ollut työttö- miä rivissä tilalle tulemassa, vaan työvoiman saanti oli paremminkin ”kiven taka- na”.

Jälkeenpäin isä sitten kehui minulle, kuinka hän oli uskaltanut myydä sitä Kouvolasta hakemaansa viinaa, vaikka siitä olisi voi- nut joutua vaikka linnaan. Vaikka asuin siellä heidän luonaan vuonna 1948 kah- deksan kuukautta, en hänen viinanmyyntiään nähnyt. Joskus hän sentään tarjosi vähän minullekin.

Naimisiin ja Rainetsaloksi

Minulla oli vain Yläne aina mielessä, koska siellä oli Liisa, jonka kanssa oli pi-

detty seuraa kevästä saak- ka. Juhannuksena 1948 sit- ten mentiin ostamaan kihlat. Kihloissakaan ei ole kiva olla, jos välimatkaa on 350 kilometriä.

Elokuussa hakeudu in lähemmäksi Ylänettä, kun muutin Viialaan. Viialasta oli Yläneelle matkaa enää noin sata kilometriä. Nyt pystyin pistäytymään mor- siameni luona jo lähes joka viikonloppu.

Vuoden 1949 kevääl- lä meidät sitten vihittiin Yläneen kirkossa, ja häät pidettiin Portaanpää-nimi- sessä seurantalossa. Häät olivat suurelliset, parisataa vierasta ja kuokkavieraat päälle, äidin ja ehkä vähän minunkin ihmeeksi.

Häiden jälkeen Liisa sai työpaikan Loimaalta ja muutti sinne. Kuukautta myöhemmin sain minäkin töitä samalta paikkakun- nalta, ja niin muutimme yhteen.

Asuttiin sitten Loimaalla samassa talossa päivälleen yhdeksän vuotta, kunnes muutimme tänne Naanta- liin, josta tuli sitten meidän pysyvä kotipaikkamme. Ka- ri syntyi vuonna 1951, Päivi 1958 ja Virve 1963.

Kiiski-nimestä luovuin vuonna 1953. Syy luopu- miseeni oli, että minua oli sukunimeni tähden kiusat- tu koulussa koko koulun- käyntini ajan, ja ajattelin, että enää ei minun lapsiani ainakaan nimen takia kiusa- ta. Luulen, että nimen vaiht- o ja valinta on ollut hyvä, vaikka nimen muuttaminen oli vielä silloin aika vaikeaa ja kallistakin.

Annin ja Paavon elinkeinot

Paavon työ asutusneuvo- jana loppui, kun vuonna 1950 karjalaisten istutta- minen maanviljelijöiksi tuli valmiiksi. Paavo haki Pienviljelijöiden Keskus- liiton Keski-Suomen piirin toiminnanjohtajaksi ja sai- kin sen toimen. Näin tuli heillekin muutto Yläneeltä. He muuttivat Jyväskylän laitakaupungille Köhniön kaupunginosaan omakoti- talon yläkerran huoneisiin. Kävimme Liisan kanssa kyläilemässä heidän luo- naan jouluna 1950.

Keväällä 1951 he sitten muuttivat pois Jyväsky- lästä Petäjäveden Kuohun kylään. Uskon tämän muu- ton tarkoituksena olleen kohottaa perheen elintasoa. Anni oli vielä ostanut kuto-

Aika kului aatellessa

“Aika kuluu aatellessa, päivät päätä käännellessä”, sanoo vanha suomalainen sananlasku, joka piti tuohon aikaan paikkansa minun kohdallani. Tosin hiukan auttelin lehmien ja hevosten hoidossa ja muissakin askareissa, toisaalta tuntui, että jotain pitäisi käydä itsekin yrittämään, ettei elämä näin voinut jatkua. Elettiin maaliskuun alkua, aurinko nousi yhä korkeammalle, ja päivät pitenivät.

Olin kuullut, että aseman lähellä sijaitseva sahalaitos aloittaisi sahaukset. Läksin käymään siellä, jos sieltä vaikka saisi jotain hommia vähäksi aikaa. Sillä jos Loimaalle tulisi muutto, niin se tapahtuisi jo ennen kevättä. Niin menin konttorille ja esitin asiani, johon tuli suoraan kielteinen vastaus.

“Mutta jos teillä on hevonen, niin tukin ajo kyllä sopii, minkä voitte aloittaa vaikka ensi viikon alusta, jolloin toisetkin ajurit aloittavat. Silloin jaetaan lotit, mistä kukin ajaa”, minulle sanottiin.” Vähän mieli kirkastui, kun pääsi tekemään töitäkin. Vaikka tukin ajo oli minulle outoa, sillä se olisi aivan toista kuin esimerkiksi halon ajo, jota olin jo talvisodan aikana tehnyt, mutta yrittäisin kuitenkin.

Niinä parina päivänä, jotta oli aikaa, piti täydentää heinävarastoa ja hakea pesästä kaikki heinät, mitkä isä oli syksyllä ostanut. Pesä on ladon osa. Kaupastakin piti hakea tarvikkeita.

Sen jälkeen otettiin lavetit syrjään ja laitettiin reet tukinajokuntoon. Isä antoi neuvoja, jotka olivatkin tarpeen.

Tuli maanantiaamu, ja tämä poika lähti tukinajoon ensi kertaa elämässään. Heinäpusi oli istuimena reen pankolla. Ajoin sahalle, mistä minulle neuvottiin

tie metsään, jossa mittamies antaisi minulle lotin. Katselin minulle näytettyä maastoa, joka näytti vähän hankalalta. Siinä oli sellainen mäenkumpare. Paremmat lotit oli annettu paikallisille ajureille.

Elämäni ensimmäinen tukinajo alkoi. Ajotaksana oli runkopalkka: vastaanotaja merkkasi vain, montako tyvitukia ehti päivässä ajaa. Tietysti keskiasot ja latvatkin täytyi ajaa, mutta niitä ei merkitty mihinkään. Ajomatka oli sellainen, että kolme reissua ehti hyvin ajaa. Päivät kuluivat, ja ajohommat jatkuivat.

Huonoa tuuria

Eräänä lauantaina ajattelin, että lähtisin illalla hevosella tansseihin, niin ei tarvitsi kävellä, mutta kohtalo puuttui asiaan. Päivällä en ollut huomannut mitään erikoista hevosen liikkeissä, mutta illalla hevonen olikin kolmijalkainen. Se ei laittanut toista etujalkaa maahan muuta kuin hyvin varovasti. Ihmettelin kamalasti, kuinka niin voi olla.

Tarkastelin jalkaa ja huomasin, että kavion kruunus-

”Katselin minulle näytettyä maastoa, joka näytti vähän hankalalta. Siinä oli sellainen mäenkumpare.”

ta oli vuotanut verta. Se oli siis polkenut toisella jalalla siihen, ja toisen jalan hokki oli mennyt siitä sisään joko metsässä tai jossain muualla, sillä metsästä tullessa en huomannut mitään. Tanssireissu jäi hevosella tekemättä. Kävin siellä jalkaisin, mutta hevosen kohtalo oli koko ajan mielessä.

Siihen loppuivat tukinajot siltä talvelta ja muutenkin pitkäksi aikaa. Hevonen ontui sitä jalkaa aina ke-

Eino Heikinmaa:

Oi niitä aikoja entisiä ja nuoruusaikoja noita Sota-aika, osa 15

vääseen asti, mutta parani kuitenkin.

Pian sen jälkeen isä läksikin Loimaalle käymään, ja kyselemään, olisiko siellä joku halukas vuokraamaan pientä maatilaa vuodeksi tai pariaksi. Hänellä oli muutamia jo edellisellä reissulla tutuksi tulleita Loimaan isäntiä, jotka voisivat ehkä auttaa asiassa. Koska kurkijokelaiset sijoitettaisiin Loimaan seudulle, niin oltaisiin jo valmiiksi sielläpäin. Tarkkaa sijoituskuntaa emme vielä tienneet.

Eikä isä siellä kauan viipynytkään, vain vajaan viikon, kun saapui takaisin vuokrapaperit taskussa. Asunto ei ollut ihan varma, mutta kyllä sekin oli luvattu järjestää.

Muutto Loimaalle

Ja niin alkoi taas tavaroiden pakkaaminen ja

vaunun tilaaminen. Vaunua saattoi joutua odottamaan jopa viikon, sillä niillä oli kova kysyntä. Niin mekin jouduimme odottelemaan, ja saatiin se juuri pääsiäispyhiksi, mutta sillä ei sitten ollut mitään väliä, oliko arki vain pyhä. Yhteen vaunuun kaikki meidän tavarat sopivat, niin kuin tänne tullesakin.

Meidän sakkiiin liittyivät myös äitini vanhemmat ja Tauno-eno vaimoineen, jotka asuivat aivan tässä lähellä. Kaikki muut matkustivat henkilöjunassa. Minä, eno ja tati olimme siinä tavaravau-

nussa, jossa olivat meidän kolme lehmää ja kaksi hevosta, joista toinen vielä nuori, kaksi ja puolivuotias.

On jäänyt mieleen sellainen muistikuva, että me olisimme lähteneet ensimmäisen pääsiäispäivänä ja minun Vaasan naisopistosta lomalla ollut nuorempi sisareni olisi jäänyt siivoamaan meidän jälkemme Nyrhisesä. Olimmehan siellä jo lähes puoli vuotta asuneet.

Siitä, keitä siinä tavaravauunussa minun lisäkseni olisi ollut, en ole aivan varma. Epäilen, ettei minua yksin siihen oltu jätetty, mutta joka tapauksessa ensimmäisenä arkaamuna vaunumme oli Loimaan asemalla, ja isä oli meitä siellä vastassa.

Heillä oli ollut vähän hankaluuksia, kun emäntä oli kieltäytynyt ottamasta heitä vastaan, mutta kun viranomaiset olivat käyneet selvittämässä emännälle asioita, oli pulma ratkennut. Sen jälkeen olimme olleet tervetulleita hänen kotiinsa, sillä emännällä oli suuri pää-

rakennus yksin käytössään ja iso navetta ja tallirakennus, jotka olivat melkein tyhjiä, joten ainakin tilaa oli aivan riittämiin.

Kun kävimme Loimaalla purkamaan vaunua, piti ottaa kärryt esille, sillä talvi oli sillä aikaa muuttunut kesäksi tai paremminkin rospuuttokeliksi. Lunta ei juuri näkynyt missään, joten kärryt olivat ainoat kuljetusvälineet, joilla tavaroita voi siirtää. Vaikka matka ei ollut pitkä, niin monta reissua piti tehdä pienillä hevosrattailla Juvalle, Rantasalon tilalle, jonka isä oli vuokrannut. Mutta meillä oli aikaa, sillä elettiin vasta huhtikuun puolta väliä, joten kylvoille ei ollut vielä kiire aikaa.

Niin Heikinmaan perhe ja Tauno Vaittisen perhe muuttivat taas olinpaikkaa. Ei Loimaa mikään aivan tuntematon paikka meille ollut, sillä talvisodan jälkeen olimme yhden vuoden Vampulassa, jonne oli mentävä poikkeuksetta Loimaan kautta.

Loimaa tutummaksi

Alkoi tutustuminen Loimaan maisemiin, jotka olivat laajat ja tasaiset kuten Pohjanmaallakin lukuun ottamatta talon lähellä olevaa pientä metsäistä kallionyppylää. Tilan pellot olivat suurelta osin talon ympärillä, paitsi muutaman hehtaarin pelto-
lännti pienen metsikön takana. Koko pinta-ala taisi olla vajaa kymmenen hehtaaria, en tullut sitä isältä tarkemmin kysyneeksi.

Toukotyöt eivät silloin paljon kiinnostaneet, koska tiesin, että lomaa oli jäljellä enää runsas kuukausi. Kun kesä alkaisi, täytyisi taas pukea armeijan harmaat ylle. Mutta olihan sitä ennen vielä Vappu, kesän ja nuorten juhla. Monia muitakin kurkijokelaisia saapui Loimaalle ja ympäristökuntaan, joten asemalla oli joskus aika vilskke.

Saapujen joukossa olivat myös nuoret, joten kauppalassa liikkueessa tapasi tuttuja nuoriakin. Se tuntui erittäin mukavalta, ei tarvinnut yksin ”hortoilla” vieraalla paikkakunnalla, vaikka olihan siihenkin jo vähän totuttu.

Elettiin jo Vapunaattoa. Olin pyöriilemässä kauppalassa, kun tapasin siellä erään pojan, johon olin tutustunut jo ollessani Is-joukoissa Elisenvaarassa. Hänen kotinsa oli sijainnut muutaman kilometrin pääs-

sä asemalta. Jouduin muuttaman kerran käymään hänen kotonaan. Hän ei nuoren ikänsä vuoksi ollut joutunut Is-joukkoihin. Siinä aikamme juttellessa tuli Vappukin puheeksi ja se, kuinka sitä otettaisiin vastaan.

Minulla ei ollut minkäänlaista ehdotusta, sillä olin täällä niin vähän aikaa ollut. Hän jo täällä pitempään o-
leena ehdotti, että menisimme Toukolaan seurojentalolle, sillä siellä olisi Vapun vastaanottajaiset. Eikä sinne Kurittulaan niin kovin pitkä matka ollut.

Sovimme, että tapaamme Juvan tienristeyksessä määrättyinä aikana. Sitten läksimme vaihtamaan kamppeita, sillä olimme aivan arkivaatteissa.

Tultuani kotiin kävin valmistautumaan lähtöä varten ja sain kuulla: “Ollaankos sitä johonkin lähdössä, kun noin naamaa pestään?” Siihen saivat reilun vastauksen: “Kyllä, lähden Vappua vastaanottamaan Toukolaan.” “Meneekös sinne muitakin?” “Kyllä kai, en tiedä.” Siihen loppuivat kyselyt.

Tavattuamme tienristeyksessä jatkoimme matkaa yhdessä. Mutta sitten hän te-
kikin yllätyksen: hän sanoi, että poikettaisiin Mahlamäen pappilaan, jos sieltä saataisiin vaikka kavereita mukaan. Hän sanoi tuntevansa asukkaat, ovat mikriläisiä, pappilan arentaattoreita. En halunnut vastustaa moista ajatusta: “Mennään vaan, ei minulla sitä vastaan ole.”

Kun saavuimme Hirvikosken risteykseen, jossa se pappila sijaitsi, poikkesimme sisälle. Hän meni ensin, sillä hän tunsii asukkaat, koska oli käynyt siellä ennenkin. Pitkän pöydän ääressä istui vanhempi väki, tervehdimme heitä. Kaveri kysyi, olivatko Helvi ja Ero kotona, jolloin nainen huusi: “Tulkaa tänne, teitä kaivataan.”

Ihmeiden ihme

Kun he tulivat, hämmästys oli niin suuri, etten voi sitä oikein sanoin kuvata, ja huomasin saman hämmästyksen myös Helvin kasvoilta.

masin saman hämmästyksen myös Helvin kasvoilta. “Onko tämä totta vai näenkö minä haamuja?” Kaveri kutsui heitä Toukolaan vappua vastaanottamaan, jotta siellä olisi edes joitain tuttuja. Mutta he kieltäytyivät.

Eero sanoi jyrkästi: “En minä ainakaan lähde, menköön Helkko, jos tahtoo.” Ja kaveri pyysi sitten Helviä: “Lähde sinä, saat kyydin pyörän takana, ettei tarvitse kävellä taikka ajaa pyörällä.” Emme saaneet vastausta, vaan Helvin äiti sanoi: “Mene, mene, ethän koko keväänä ole missään käynytäkään niin, että mene nyt, kun ovat tulleet sinua hakemaan.” “Kunhan minä

mietin”, oli Helvin vastaus, ja hän meni huoneeseensa.

Me läksimme ulos sa-
noen, että odotamme vastausta ulkona, ennen kuin lähdemme. Istuttiin siinä kuistilla ja odotettiin vastausta. Minulla oli sellainen tunne, että voiko tämä olla totta, onko hän se sama tyttö, jonka kanssa tanssin sen ensimmäisen tanssin siellä Tapaninlinnassa.

Kellonaikaa en osaa sanoa, mutta pian tuntui menevän, kun sisältä alkoi kuulua askeleita ja ovella seisoi nuori nainen siististi pukeutuneena. Hän hymyili meille kainosti meille, ja niin läksimme kohti Toukolaan. Kävelimme mäen päälle kunnantalon kohdalle, jossa Helvi kävi kaverin pyörän tavaratelineelle, ja sitten mentiin taas alamäkeä kirkosta ohitse ja aina Kurittulan kaupalle saakka, jossa Helvi vaihtoi kuskia loppumatkaa varten, joka vei perille saakka.

Mennessämme sisälle karkelot olivat jo täydessä käynnissä. Koska minun tanssitaitoni ei ollut niitä parhaita tai sitä ei ollut olenkaan, niin en ollut mitenkään halukas heti lattialle. Katselin mieluummin. Koska kaverilla oli jo paljon parempi tanssitaito, he läh-
tivät lattialle ensimmäiseen tahtiin. Ja hyvinhän tuo näytti sujuvan.

Hiukan jännitti, kuinka-
han se sitten menisi, kun tulisi minun vuoroni, hiukan jännitti, mutta olinhan hänen kanssaan jo siellä Tapaninlinnassa muutaman tahdin opetellut, niin että eiköhän siitä jotenkin selvittäisi. Ja selvittiinhan siitä, joten itseluottamukseni tanssimiseen vahvistui aika lailla.

Kevättä rinnassa

Iltamme jatkui rattoisasti. Kun kävimme vielä puffetissa välillä nauttimassa kupit kahvia, niin siinä se ilta menikin mukavasti, ja tanssitaitokin parani huomattavasti, kun oli hyvä opettaja.

Kun kevätilta hämärtyi, alkoi tuntua siltä, että voitaisiin vaikka lähteä kotimat-
kalle. Koska kellään ei ollut sitä vastaan, läksimme ajelemaan kotia kohden. Pyysin Helviä nyt minun kyytiini, ja hän tuli ja piti-
kin lujasti kiinni, ettei vain putoaisi, aina kunnantalon mäen alle, josta käveltiin pappilan portille asti.

Hetki siinä juteltiin, ja kaveri läksi pian ajamaan eteenpäin. Minä jäin vielä hetkeksi Helvin kanssa tarinoimaan. Siinä jutellesamme minulle tuli sellainen olo, että toivottavasti tämä ei lopu tähän, sillä meillä tuntui ajatukset olevan samalla aaltopituudella.

Erotessamme kiittelin Helviä hauska-
sta illasta ja toivoin, että vielä joskus tavattaisiin: “Hei, hei.” Lähdin kotimat-
kalle rinnassa ihmeellinen tunne...

Jatkuu...

Ed. osa julkaistu 27.6.

jatkoa ed. sivulta

makoneen ansaitakseen kutomalla lisätuloja, hän kun homman hallitsi. Syrjäinen asuinpaikka ei Paavon työtä häirinnyt, hänhän ajeli moottoripyörällään pitkin suurta piiriään.

Olimme Liisan kanssa siellä Kuohulla kylässä ehkä vähän pitempään, kun Anni opetti Liisankin kutomaan, ja minä opin siinä ohessa. Tilasimme siltä samasta paikasta, mistä Anni oli omansa ostanut, kutomakoneen meillemme.

Kävin sillä samalla reissulla Paavon kanssa Jyväskylän torilla myymässä kanamunia. Munien hinta oli silloin kova, aivan toinen kuin nyt, kun kananmunat ovat polkumyynnissä.

Kun Liisa oli saanut kutomakoneen ja Annilta opin, hän harjoitti sitä työtä ainakin 15 vuotta. Minäkin kudoin päätyökseni monta kuukautta pahana työttömyystalvena 1957-58.

Annin ja Paavon tie toi vuoden 1953 keväällä ete-

lään päin Vääkseen Suivan taloon kurkun kasvattajaksi ja karjafarmariksi. Nyt kananmunantuotantokin oli jo suurisuuntaisempaa: kanoja heillä oli satoja, ja munat osti kauppa. Torille ei enää ehtinyt kukaan.

Taas olimme juhanuksena Annin vieraina. Juhannusjuhla vietimme Vääkseen Kanavanniemessä. Siellä Lenita Airisto keikisteli uutena missinä, eikä tiennyt vielä, mikä hänestä tulee isona.

Sinä kesänä Annin ja Paavon kurkut kasvoivat ja kävivät kaupaksi, mutta seuraavana kesänä koko sato meni pilalle, kun kurkuista tuli karvaita, eikä niitä voinut myydä. Koska kasvihuoneiden lämmityskustannukset olivat korkeat eikä tuloja tullut, oli kurkunkasvatus lopetettava, ja tuotanto siirtyi kokonaan karjan ja kanojen varaan. Oli heillä jonakin vuonna joku kalkkunakin.

Jatkuu...

Ed. osa julkaistu 27.6.

Evakkoesineitä ja -tarinoita esillä

Avatessaan Valkealan Karjalaseuran Esineiden evakomatkat -näyttelyn Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen tarkasteli puheessaan ensin Karjalan Liiton vuoden teemaa. Hän korosti näyttelyesineiden tarinoiden tärkeyttä itse esineiden rinnalla. Hänen mielestään näyttely sopii hyvin Valkealan kotiseutumuseossa olevan perusnäyttelyn oheen, valkealalaisten tavaroiden rinnalle, koska Valkealasta tuli monien siirtokarjalaisten uusi kotiseutu. Puheenjohtaja Laukkanen lausui kiitoksensa siitä, että näyttelyssä oli tuotu esille Oma tupa - oma lupa eli Asutustoiminnan muistomerkkihanke Lapinlahdelle.

Vuosi sitten järjestetyn juhlan ohessa oli ollut myös näyttely, mutta siihen tutustumiseen oli ollut niin vähän

aikaa, etteivät ihmiset olleet ehtineet siihen kunnolla tutustua. Salme Keskimäen ja Sirpa Aron käsillä ollut evakkomatkan tehnyt kulho ”poiki” ajatuksen evakkoesineiden näyttelystä.

Tämän näyttelyn tarkoituksena on kertoa yksittäisten ihmisten ja heidän tavaroittensa tarinoita. Sen tarkoituksena on myös osoittaa, kuinka vaatimatomat, jokapäiväiset käyttöesineet hoitivat tehtävänsä ja olivat tärkeitä. Samoin muistoesineet ja puhdetyöt ovat lapsille ja lastenlapsille rakkaita muistoja äideistä, isistä ja isovanhemmista.

Näyttelyn puuhanainen Sirpa Aro kertoo: - Tavarat eivät ole rahallisesti kummoisia, eikä sellaisia tavallissella kansalla kai ollutkaan, mutta niiden tunnearvo on varmaan sitäkin suurempi. Tavaroita ja tarinoita katsel-

lessa saattaa tulla mieleen omia vastaavia kokemuksia: lämpimiä, haikeita ja varmasti surullisiakin.

Sirpa Aro tekstitti näyttelyesineet saatujen tietojen pohjalta. Yksi näistä on Kurkijoella Helena Heinosen (o.s. Tirri) 1920-luvun alussa kudottu ja ommeltu sarssihame ja huivi.

Kurkijokelaisen Maire Pohjalaisen Leena-nukke on muisto liki 68 vuoden takaa. Nytemmin pää on saanut uuden, erilaisen vartalon ja puvun olosuhteista johtuen.

- Maire oli neljävuotias, kun hän sai nukken lahjaksi Lyyli Tirrin perheeltä ollessaan evakossa Viitasaarella. Nukke oli ollut kaunis ja puettu kansallispukuun. Kädet olivat samaa massaa kuin pää. Vartalo oli kangasta ja täyte purua. Nukke oli kulkenut hänen mukanaan

Varsinais-Suomeen Karinaisten pitäjään ja sieltä Karjalan kotiin. Uusi evakomatka oli vienyt Mairen ja Leena-nukken Ilmajolle ja edelleen uudelle kotiseudulle Jaalan Kimolaan.

- Mairen opiskeluaikana uusi sukupolvi, sisaren pojat, olivat tutkineet, mitä nukken sisällä oli, ja tyhjentäneet purut pois. Maire oli pelastanut Leena-nukken pään. Se on muisto lapsuusleluista ja varhaislapsuudesta, siksi hän haluaa säilyttää liki 68-vuotiaan muistoesineen.

Oma tupa - oma lupa -taulussa on tekstin lisäksi esillä taiteilija Aarno Karimon suunnittelema kunniakirja ja edessä täydennyksenä tämän päivän valokuvat kertomassa mittavasta rai-vaustyöstä Valkealassa sekä muistomerkkihankkeen tilisiirtoja. Näyttelyssä on mukana myös valokuvatauluja, jotka kertovat jälleenrakentamisesta.

P. P.

1920-luvun alussa kudottu ja ommeltu sarssihame ja huivi ovat kuuluneet Maire Pohjalaisen Helena-äidin äidille. Kuva Paula Penttilä.

Karjalan Mummo

Meidän mummo on Karjalasta, sieltä kauniista, kauniista syntymämaasta. Käki siellä keväisin kukkui aamusta iltaan, aurinko rakenteli maahan siltaa.

Kesällä syötiin aholta mansikoita ja syksyllä poimittiin metsästä puolukoita. Pelto se kasvatti viljan jyvät niistä saatiin piirakat hyvät.

Puutarhassa kasvoi nauriit ja lantut, tuvan ikkunalla kukki pelakuun plantut. Isä se pienen haravan teki, sillä mummo heinäpellon reunoja veti.

Lehmät ne ammuivat navetassa, antoivat maitoa ämpäriissä kohisevassa. Maidosta tehtiin piimää ja voita, piimässä oli pieniä rusinoita.

Äiti ja isä ne töitönsä teki, siskot ja veljet auttoivat hekin. Paimenessa käytiin jo aamusta alkain, siinä ei tunnettu väsymystä jalkain.

Tutut lapset ne leikkimään tulivat, vieläkin muistot mielessä sulavat. Naapurin pojalta mummo sukset sai, niissä oli vähän hintaakin kai.

Koulukin alkoi aikanaan siellä sai oppia lukemaan. Lapsuuskoti vaan muistuu mieleen, sinne, sinne kaipuu vienee.

Käki siellä keväisin kukkui aamusta iltaan, aurinko rakenteli maahan siltaa. Meidän mummo on Karjalasta, sieltä kauniista, kauniista syntymämaasta.

Eino Anttila

Katja Levola esitti tämän runon Muistojen iltamissa 24.7.1999.

Mielipiteitä

Karjala lahoaa paikalleen

Heinäkuun ensimmäisinä päivinä Kostamus, Karhumäki, Petroskoi, Suojärvi ja Sortavalan kautta kotiin. Jo Karhumäessä ihmettelin ajan paikallaan pysymistä. Koko kaupunki ja paikkakunta olivat samanlaisia kuin kymmenen vuotta sitten, kun siellä kävin ensimmäisen kerran. Entiset sota-ajan rakennuksetkin seisoivat paikallaan

kuin silloin, kun sinne tulitiin rynnäköllä. Oli sentään muutakin. Hotellin, jossa majoituimme, ulkoseinät oli paneloitu muovipaneeleilla. Maassa, jossa on puuta liikaakin.

Matkalla Petroskoihin koimme mäntyjä tienvarret pullollaan. Hakkuukypsiä, tasalatvaisia ja kuivalatvaisiakin puita. Kauniit, hakkuukypsät

kankaat odottavat korjaajia. Kylien kauniit pellot kasvoivat pajua ja leppää. Keskelä rehotti korjaamaton heinä. Ikivanhat karjalaistalot lahoavat paikalleen. Näyttää, ettei mitään korjata eikä mitään tehdä. Taitaa miesten aika kulua juopottelussa.

Petroskoissa kantosiipialuksella Kizin saarelle oli elämys. Aavan, rantoja näkymättömän Äänisjärven heittelevät aallot löivät vastaan. Siinä alus vain keikkui ilman suurempia vaaroja. Matka joutui: positiivinen yllätys.

Suojärvellä kypsää, hakkuuvalmistusta, pystyyyn kuivaavaa metsää. Ihme, millä venäläiset pystyvät kaiken hyödyntämään.

Suuri ihailuni ja kunnioitukseni Pietarsaaren nuorille

miehille, jotka hakivat ja löysivätkin isiensä taistelua ja haavoittumispaikkoja. Löysivät jopa kuopan ja taisteluhautojen hahmoja.

Turhaan väitetään, ettei tämän päivän nuori pysty maataan puolustamaan, jos siihen tulee tarve. Samoja suomalaisia valveutuneita miehiä ovat tämän päivän nuoret kuin mekin olimme silloin, kun rajojamme puolustimme.

Ihmettelen kuitenkin, miksi Venäjän silloinen johdanto näki Karjalan valloituksen tarpeelliseksi. Kärsi suuret tappiot ja jätti sen siihen tarpeettomana?

Olavi Vainionmäki
Talvisodan veteraani
Jyväskylä

Pitäjäjuhlat lähes viime vuoden malliin

Viime vuoden tavoin kurkijokelaiset kokoontuvat pitäjäjuhliin Loimaalla elokuun toisena viikonloppuna. Sen verran poiketaan edellisistä juhlista, että myös Muistojen iltamat vietetään Loimaan yhteiskoululla, Puistokatu 16:ssa.

Jo hyvissä ajoin ennen Muistojen iltamien alkua kannattaa tulla koululle tutustumaan erilaisiin näytelyihin sekä nauttimaan ravintolan antimista. Kurkijoen Marttayhdistyksen Metsämaan toimintaryhmä varautuu muonittamaan muutaman kymmentä juhlijaa. Kinkkukiusaus lisukkeineen maksaa 10 euroa. Ilmoittautumisia nimenomaan ruokailuun kaivattaisiin, sillä ruoka saattaa loppua heti alkuunsa, jos ei lehtemme puhelimit ja sähköposti ala pian ”laulaa” ennakoilmoittautumisista.

Lauantai-illan ohjelmassa on vähän kevyempi linja kuin sunnuntain päiväjuhlassa. Nuorten loimaalaisnaisten tanssit ovat nykyaikaisempia. Loimaan Naisvoimistelijoiden ryhmän nimikin on Rockcats eli rokkikissat. Toinen esitys on suunniteltu Keinuen-sävelmään ja toinen herkkään No air –sävelmään. Eräänä ohjaajista on Teuvo Ahokkaan lahjakas tyttärentytär Sini Lindholm.

Kansantaiteilija Sirpa Aaltonen-Veikkolainen esittää yhden naisen shown. Minkälainen se on, on arvoitus vielä aika monelle. Tietenkin tänäkin vuonna julkistetaan Vuoden Kurki. Nimitys tulee joka vuosi yllätyksenä myös ”Kurjelle” itselleen, niin tälläkin kertaa. Illan mittaan näemme muitakin yllätyksiä.

Vanha mylly tanssittaa

Muistojen iltamien tanssiorkesteri on Vanha mylly. Sen jäsenet ovat soittaneet yhdessä ihan teinivuosista lähtien. Musiikki on muuttanut jäsenten ”kasvamisen” myötä rock-painotteisesta musiikista monipuoliseen tanssimusiikkiin.

Vanhan myllyn promootorina ja puuhamiehenä mainitaan Veli Matti Ojanperä, joka on basisti ja laulaja. Lassi Hatakka on lauskeleva kosketinsoittaja, joka harrastaa monenlaisia asioita valokuvaamisesta aina tähtien tiirailuun asti. Vanhan myllyn kolmas jäsen on Jari Laine, orkesterin rytmiryhmä. Hän ei kuulemma turhaan suutaan avaa, mutta se, minkä hän sanoo, on täyttä asiaa.

Nykyinen Vanha mylly ei kuitenkaan enää ole yksistään poikakokoonpano, vaan sillä on solistina kauniimman sukupuolen edustaja eli Terhi Jokila. Terhi on voittanut Ponnahdus pinnalle –kilpailun vuonna 1997 ja ollut Sei-

näjoen Tangomarkkinoiden semifinalisti vuonna 1999. Hän osaa – poikien mukaan – laulaa ihan ”aikuisten oikeesti”. Hän on kuulemma hevostyttö parhaasta päästä. Lisäksi hänellä on uskomaton huumorintaju. Terhi juontaa iltamat.

Juhlamessu kaupunginkirkossa

Juhlamessulla Loimaan kaupunginkirkossa (Turuntie 32) aloitamme sunnuntain juhlan. Messussa saarnaa rovasti Risto Miettinen, liturgina toimii pastori Marita Koivunen. Kanttorina on Sakari Torkki. Messussa laulaa Loimaan Karjalakuoro. Messun päätteeksi lähetetään kukkatervehdykset Sankarivainajien sekä Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille. Saatesanat lausuu Lauri Laukkanen.

Loimaan yhteiskoululla on klo 11:stä alkaen avoinna Kurkijoen Marttayhdistys ry:n ravintola. Se tarjoilee ensin keittolounasta (7 €). Myöhemmin tarjoilulistan kärjessä ovat tietenkin kahvi ja karjalanpiiraat munavoin kera.

Elvi Miikkulaisen käsityöistä on pystytetty näyttely. Myös Kari Rahiala tuo vanhoja keräilyesineitään näyttelylle. Tapio Nikkarilla on niin paljon vanhoja kuvia Kurkijoelta, että vaikka hän niitä klo 13 esittelee juhlayleisölle juhlasalissa, niitä on vielä näytteillä jossain luokahuoneessakin. Veikko Vennamolalle suunnitellaan muistomerkkiä hänen ansioistaan karjalaisten asuttamistyössä. Juhlilla on keräyslipas, johon jokainen halukas voi oman osansa antaa.

Klo 14 juhlasali hiljenee, kun Suomen lippu ja karjalaisten lippu saapuvat saliin. Marita Koivunen esittää huilumusiikkia. Myös Loimaan Karjalakuoro esiintyy. Pääkaupunkiseudulta saapuvat Kanttiinilotat, jotka on taidokkaasti laulava pienryhmä.

Juhlapuheen pitää entinen huippuhihtäjäme, kansanedustaja ja Karjalan Liiton varapuheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallström. On mielenkiintoista

kuulla, mitä hänellä on sanottavana ehkäpä tämänhetkisestä ”puutullilanteesta”. Kuulemme myös Loimaan kaupungin tervehdyksen sekä Elisenvaaran lukioista keväällä ylioppilaaksi kirjoittaneen Riikka Hurmeen puheenvuoron.

Kansantansseja esittää Tarvasjoen Nuorisoseuran Krämpät. Heitä ohjaa Henna Torkkeli. Molemmissa juhlissa myös yleisö saa laulaa. Yhteislaulut ovat tärkeä osa karjalaista yhdessä oloa kuten myös juhlien suhteellisen pitkä väliaika, jolloin voi istua tuttujen kanssa rupattelemaan ja vaikkapa kahville.

Kurkijoki-museolle

Kurkijoki-museo Kojonperässä, Kojonperäntie 446, on auki kumpanakin juhlapäivänä: lauantaina 9.8. klo 12-18 ja sunnuntaina klo 11-13 ja klo 15-18. Ajo-ohjeet: Turku-Tampere –tieltä eli 9-tieltä Loimaan kohdalla ensin Loimaalle, sitten

Alastarolle/Hirvikoskelle, jota ajetaan n. 6 km, jonka jälkeen käännytään oikealle Köyliönkylän suuntaan. Sitä tietä ajetaan n. 3 km ja käännytään oikealle edelleen Köyliönkylään, nyt ollaan Köyliönkyläntiellä, jota ajetaan niin pitkälle (n. 4,5 km), jotta tullaan T-risteykseen, missä käännytään vasemmalle. Ajetaan noin 200 metriä sillan yli, minkä jälkeen käännytään oikealle Kojonperän suuntaan. Kojonperäntietä ajetaan noin 4,5 km, jolloin tien vasemmalla puolella on vaaleankeltainen isohko puutalo, jossa Kurkijoki-museo sijaitsee.

Pori-Helsinki –tietä eli 2-tietä ajetaan Humppilassa olevan 9-tien risteyksen jälkeen n. 16 km. Käännytään vasemmalle pikkuristeyksessä, jossa tienviitta Kojonperä (ja Kurkijoki-museon kyltti). Tätä tietä ajetaan Kojonperän suuntaan n. 5 km, kunnes museo on oikealla puolen tietä.

Raija Hjelm

”Hevostyttö parhaasta päästä”, luonnehtivat Vanha mylly-orkesterin miesjäsenet solistiaan Terhi Jokilaa.

Muistojen iltamien eniten äänessä oleva esiintyjä on tietenkin tanssiorkesteri, joka tänä vuonna tulee Tortinmäeltä ja on nimeltään Vanha mylly. Sen jäsenet ovat Veli Matti Ojanperä, Lassi Hatakka ja Jari Laine. Orkesteria täydentää sen kaunisääninen solisti eli Terhi Jokila.

Kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström valittiin Karjalan Liiton varapuheenjohtajaksi viimekeväisessä liittokokouksessa. Hän on tulevina viikonloppuina sekä Kurkijoen että Hiitolan pitäjäjuhlien juhlapuhuja.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Kuurilan junaonnettomuus vuonna 1957 (26 kuollutta)
2. lapintiira
3. Venus
4. vuonna 1983
5. koptit
6. Edvin Laineen Tunnelmaton sotilas (2,8 milj.) ja Toivo Särkän Kulkurin valssi (1,5 milj.)
7. ravintolakokin ja miehisairaanhoidajan
8. pulmuset
9. Riigikogu
10. Yleisradion v. 1948 (Jahvetti = lakialoitteen tehneen Yrjö Kilpeläisen nimi-merkki)

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com